ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

«Маъқул дониста шуд»
Дар Шӯрои олимони ДМТ
қарори №1 аз «31» августи соли 2021
Раиси Шӯро ____________
профессор Хушвахтзода К.Х.

«Ташхис карда шуд»
Директори Маркази ҷумҳуриявии
таълимию методии назди Вазорати
маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
____________ Р.Мирзозода
«16» 09 соли 2022

БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ
АЗ РӮЙИ САМТ (ИХТИСОС)

Гурӯҳи ихтисосҳо: 23 01 – Робитаҳо
Ихтисос: 1-23 01 08 – Рӯзноманигорӣ
Тахассус: рӯзноманигор – мутахассиси соҳаи ВАО
Дараҷа: бакалавр
Муҳлати таҳсил: 4 сол

Душанбе -2022

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ЉУМЊУРИИ ТОЉИКИСТОН
ДОНИШГОЊИ МИЛЛИИ ТОЉИКИСТОН

«Маъќул дониста шуд»
Дар Шўрои олимони ДМТ
ќарори №1 аз «31» августи соли 2021
Раиси Шуро_________
профессор Хушвахтзода К.Х.

«Ташхис карда шуд»
Директори Маркази ҷумҳуриявии таълимию методии
назди Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
___________ Р.Мирзозода «_____»________соли 2022

БАРНОМАИ ТАЊСИЛОТЇ
АЗ РЎЙИ САМТ (ИХТИСОС)

Гурўњи ихтисосњо: 23 01 – Робитањо
Ихтисос: 1-23 01 08 – Рўзноманигорї
Тахассус: рўзноманигор – мутахассиси соњаи ВАО
Дараља: бакалавр
Мўњлати тањсил: 4 сол

Душанбе -2022

МУНДАРИҶА

Феҳристи ихтисораҳо...4
1. Муќаррароти умумии барномаи таҳсилотӣ...5
2. Ҳуҷҷатҳои танзимкунандаи мундариҷа ва раванди татбиқи барномаи таҳсилотӣ......6
3. Ҳадди ақали ҳатмии мазмун ва мундариҷаи барномаҳои таҳсилотӣ аз рӯйи ихтисоси1-23 01 08 – Рўзноманигорї.. 7
4. Муҳлати азхудкунии барномаи таҳсилотӣ..15
5. Шароитҳои амалигардонии барномаи таҳсилотӣ..15
6. Мундариљаи маљмўи њуљљатњои барномаи таҳсилотӣ аз рӯйи ихтисоси 1-23 01 08 – Рўзноманигорї 18
7. Аттестатсияи хатм аз рӯйи ихтисос..20
8. Низоми дохилии таъмини сифат тибќи барномаи таҳсилотӣ....................................20
9. Қоидаҳои қабул тибқи барномаи таҳсилотӣ..21
10. Идоракунии тағйирот...22
Замима: Шарњи мухтасари барномањои таълимї аз рўи фанњои њатмї.........................23

ФЕҲРИСТИ ИХТИСОРАҲО

ВМИ ЉТ – Вазорати маориф ва илми ҶумҳурииТоҷикистон
СДТОК – Стандарти давлатии таҳсилотиолиикасбӣдарҶумҳурииТоҷикистон
МТОК – Муассисаи таҳсилотиолиикасбӣ
БТ – Барномаи таҳсилотӣ
ННТ – Нақшаинамунавиитаълим
НКТ – Нақшаикориитаълим
ШТМ – Шӯроитаълимиюметодӣ
БТФ – Барномаи таълимии фан
БКФ – Барномаи кории фан (силлабус)
ФФИ – Фанҳоиинтихобӣ
ФҲ– Фанҳоиҳатмӣ
ФЗ – Фанҳоизаминавӣ
ФУК – Фанҳоиумумикасбӣ
ФТ – Фанҳоитахассусӣ
ҲПО – Ҳайатипрофессоронуомӯзгорон
КИТ – Корҳоиилмӣ-тадқиқотӣ
КМД – Кори мустаќилонаи донишҷӯ
КМРО – Кори мустақилонаброҳбарии омӯзгор
НҶ–Назорати ҷорӣ
НН – Назорати ниҳоӣ
GPA (Grade Point Average) – Холимиёнаиумумӣ
ДМТ – Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
ММТ – Маркази миллии тестии назди Президенти ҶумҳурииТоҷикистон

1. МУЌАРРАРОТИ УМУМИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

1.1. Маълумот дар бораи ихтисос

Ном, рамз ва гурӯҳиихтисоси1-23 01 08 – Рӯзноманигоріба Таснифоти давлатии равия ва ихтисосҳодарҶумҳурииТоҷикистон, кибоқарориҲукуматиҶумҳурииТоҷикистоназ 30.06.2007 таҳти№ 349 тасдиқшудааст, мувофиқмебошад.

Барномаи бакалавриат аз рӯйи ихтисоси 1-23 01 08 – РӯзноманигорїтибқиШаҳодатномаиИА № 0000920 аз 08. 08. 2019ҷониби Хадамоти давлатии назорат дар соҳаи маориф (ҳозира Агентии назорат дар соҳаимаорифваилминаздиПрезидентиҶумҳурииТоҷикистон) аккредитатсияшудааст.

Барномаи таҳсилотиимазкуразрӯйи ихтисоси 1-23 01 08 – Рӯзноманигорї31 августи соли 2021 таҷдиди назар гардида, аз соли таҳсили 2021-2022 мавриди татбиққарор дода мешавад.

1.2. Тахассуси хатмкунанда

Баъди аз худ намудани барномаи таҳсилотӣаз рӯйи ихтисоси 1-23 01 08 – Рӯзноманигорї дар шакли таҳсилирӯзонава ѓоибона (фосилавӣ), баъд аз хатм ба хатмкунанда касбият ва дараҷаизериндодамешавад:

– тахассуси касбӣ– журналист;

– дараҷаикасбӣ–бакалавр.

1.3. Тавсифи умумии ихтисоси хатмкунанда

Хатмкунандае, ки соҳибитахассуси касбии журналист гардидааст, бояд:

– дар васоити ахбори оммаи гуногун (матбуоти даврї, радио, телевизион, марказњои иттилоотї, ВАО-и интернетї) ва дигар соњањои њамљавори итттилотиву иртиботї (нашриёт, хадамоти матбуотї, агентињои рекламавї ва PR (иртибот бо љомеа) фаъолият карда тавонад;

– барои намуду навъњои гуногуни ВАО бо назардошти махсусияти онњо мавод нависад ва тањия кунад;

– дар раванди кори эљодї – интихоб, љобаљогузорї ва танзими мавод дар нашриявњои даврї, барномањои радиоиву телевизион, сомонањои интернетї мувофиќи меъёрњои забонї, касбї, шаклу услуб, талаботи технологии намудњои гуногуни ВАО, банаќшагирии фаъолияти редаксияњои васоити ахбори омма ва тањлили натиљањои он, коркарди лоињањои муаллифї, ба наќша даровардани корњои инфиродї мустаќилона ширкат варзад;

– мувофиќи маќому вазифа дар корњои созмондињии ВАО ва њайатњои эљодї иштирок намояд;

– бо намояндагони ќишрњои гуногуни љомеа, муассисаву ташкилотњо њамкорї ва робитаи тарафайнро ба вуљуд оварда тавонад;

– дар љараёни барориши нашрияи даврї, тањияи барномањои радиоиву телевизионї, сомонањои интернетии ВАО дар асоси талаботи технологияи муосир ширкат намояд;

– дар муњити мултимедиявї ва журналистикаи чандрасонаї, усулњо ва технологияи тањияи маводи иттилоотї бо низоми гуногуни аломатњо (шифоњї, аудиої, видеої, аккосї, графика ва ғ.) кор карда тавонад.

Хатмкунандае, ки соҳиби тахассуси журналистика гардидааст, бояд:

– Конститутсияи Љумњурии Тољикистон;

– ќонун ва ќарорњо, амру фармонњои Њукумати Љумњурии Тољикистон;

– меъёрњои ахлоќи касбї;

– Эъломияи њуќуќи башар ва дигар санадњои байналмилалии ба фаъолияти журналист алоќаманд;

– асосњои ташкили фаъолияти илмї, меъёру ќоидањои њифзи мењнат ва техникаи бехатариро донад;

– самтњои асосии дурнамои инкишофи журналистика ва публитсистикашиносиро муайян карда тавонад;

1.3.1.Объекти фаъолияти касбии бакалаврҳо ба шумор меравад:

– фаъолияти муаллифї,
– фаъолияти муњаррирї,
– фаъолияти барномарезї,
– фаъолияти ташкилию идорї,
– фаъолияти иљтимоиву маърифатї,
– фаъолияти маркетингї,
- фаъолияти истењсолию техникї
- фаъолияти омӯзгорї-таълимї ва ғ..

1.4 Талабот оид ба дараҷаихатмкунанда

Хатмкунандае, ки барномаи зинаи бакалавриатро аз худ кардааст, дар мутобиқатбонамудифаъолиятҳоикасбӣ, кибарномаитаҳсилотиимазкурбаонравонагардидааст, бояд бо натиҷаҳоитаълим, кидарбанди 3-иҳуҷҷатимазкурнишондодашудааст, мутобиқатнамояд.

1.5 Доираи фаъолияти хатмкунанда

Намудҳои фаъолияти касбие, ки аз рӯи онҳо хатмкунанда пас аз худ кардани барномаи бакалавриат, омодагӣ мебинад, чунинанд:

- фаъолияти умумикасбї дар ВАО – нашриявњои даврї, радио ва телевизион, ољонсињои иттилоотї, марказњои иттилоотї, хадамоти матбуотї, нашриёт вадигарсоњањоињамљавор,сарфи назар аз тобеият ва шакли моликият;

- фаъолияти таълимӣ ва илмию тањқиқотӣ дар соҳаи журналистика;

- фаъолияти машваратию экспертї дар коркарду тањияи барномањои давлатї ва соњавї;

1.6. Имкониятҳоиидомаитаҳсилихатмкунанда–журналист, кибарномаитаҳсилотироазрӯйиихтисоси1-23 01 08 – Рӯзноманигоріазхудкардааст, барои идомаи тањсил дар зинаи магистратура омода мебошад.

Тибќи Стандарти давлатии таҳсилотиолиикасбӣдарҶумҳурииТоҷикистоншахсоне, кидипломизинаҳоитаҳсилотиолиикасбиибакалавриатродоранд, метавонандтаҳсилихудродарзинаидуюмитаҳсилотиолиикасбӣ– магистратураазрӯйиравиявасамт (ихтисос)-имувофиќидомадиҳанд.

2. ҲУҶҶАТҲОИТАНЗИМКУНАНДАИМУНДАРИҶАВАРАВАНДИТАТБИҚИБАРНОМАИТАҲСИЛОТӢ

2.1. Барномаи тањсилотї дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи маориф тањия гардида, коркарди минбаъдаи замимањои он бояд ба талаботи њуљљатњои зерин мутобиќат намояд:

- Ќонуни Љумњурии Тољикистон “Дар бораи маориф”, аз 22.07.2013, №1004 (дар тањрири охирин) аз 17.05.2018, №1527);
- Ќонуни Љумњурии Тољикистон “Дар бораи тањсилоти калонсолон”, аз 24.02.2017, №1394;
- Ќонуни Љумњурии Тољикистон “Дар бораи тањсилоти олии касбї ва баъдидипломї”, аз 19.05.2009, №531;
- Стратегияи миллии рушди тањсилот дар Љумњурии Тољикистон то соли 2030, аз 29.09.2020, №526;
- Консепсияи миллии тарбия дар Љумњурии Тољикистон, ки бо ќарори Њукумати Љумњурии Тољикистон аз 3.03.2006, №94 тасдиќ карда шудааст;
- Стандарти давлатии тањсилоти олии касбии Љумњурии Тољикистон, аз 25.02.2017, №94;
-Таснифоти давлатии равия ва ихтисосњо дар Љумњурии Тољикистон, аз 30.06.2007№349;
-Низомнома дар бораи низоми кредитї дар муассисањои тањсилоти олии касбии Чумњурии Тољикистон, аз 30.12.2016, №19/24;
-Рођнамо оид ба коркард ва таљдиди барномањои таълимии тањсилоти олии касбї дар Љумњурии Тољикистон;
- Консепсияи амнияти иттилоотии Љумњурии Тољикистон;
- Санадњои меъёри њуќуќии Љумњурии Тољикистон дар соњаи воситањои ахбори омма
- Стратегияи рушди Донишгоњи миллии Тољикистон барои солњои 2021-2025.

2.2. Талаботи њадди аќќали њатмї ба мазмуни барномаи таълимии тайёр намудани журналисти касбии соњаи ВАО ба шароити татбиќ ва мўњлати азхудкунии он бо Стандарти давлатии таълимии тањсилоти касбии мазкур муайян карда мешавад.

2.3. Барномаи тањсилоти олии касбї њуљљатњои зеринро дар бар мегирад: нақшаитаълимазрӯиихтисос, наќшаитаълимиикорї, барномаҳоитаҷрибаомӯзӣ, барномањоитаълимї ва силлабус аз рӯи фанњо, шарњи барномањои таълимї аз рӯи фанњои њатмї ва интихобї. Талаботи ҳаддиақалбамундариҷаиҳуҷҷатҳоидарболозикргардидадарСтандартидавлатиитаҳсилотиолиикасбӣдарҶумҳурииТоҷикистонинъикосёфтаанд. (нигаредбаЗамимањо)

2.4. Шарњи мухтасари барномањои таълимии фанњои њатмї ва интихобїќисми ҷудонашавандаи барномаи тањсилотї ба њисоб меравад, ки тавсифи мухтасари фан; намуди машғулиятҳо; забони таълим; салоҳиятҳое, ки бояд дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул ёбанд; натиҷаҳои таълимие, ки аз тадриси фан ба даст меоянд; номгӯи боб ва мавзуъҳои фан; васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан ва шаклҳои назорати ҷорӣ ва ниҳоиро дар бар мегирад. Талаботи њадди аќал ба шарњи мухтасари Барномањои таълимии фанњои њатмї ва интихобї дар замима(њо) дарљ гардидааст. Мазмуну мундариҷаи пурраи барномаҳои кории фанҳои ҳатмӣ ва интихобиро дар китобхонаи электронии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пайдо кардан мумкин аст (нигаред ба https://tnu.tj/index.php/tj/asos/tj).

2.5. Барномаи таҳсилотйомӯзишиҳатмиибахшҳовамодулҳоеро, кидарбанди 3-иҳуҷҷатимазкурнишондодашудаанд, боядбаназаргирад.

2.6. Бахшҳо ва модулҳоибарномаитаҳсилотӣазфанҳоиҳатмии заминавї, тахассусї, фанњои интихобї, таҷрибаомӯзї, машғулиятҳои факултативӣ ва аттестатсияи ниҳоӣиборат аст.

2.7. Номгўи бахш, модул ва фанњои ќисмати (компоненти) давлатии барномаи тањсилотї бояд ба талаботи њуљљати “Таснифоти фанњои таълимї аз рўи бахшњо ва модулњо, намунаи барномањои тањсилотї аз рўи самт (ихтисос) ва наќшаи таълим муќаррар карда шудаанд, љавобгўй бошанд.

3. ҲАДДИАҚАЛИҲАТМИИМАЗМУНВАМУНДАРИҶАИБАРНОМАҲОИТАҲСИЛОТӢ АЗ РӮЙИ ИХТИСОСИ1-23 01 08 – РӮЗНОМАНИГОРЇ

1	НОМГӮЙИ БАРНОМА	Рӯзноманигорї
2	ДАРАҶАИАКАДЕМӢ	Бакалавр
3	ШАКЛИ ТАҲСИЛ	Рӯзона ва фосилавї (ѓоибона)
4	МУҲЛАТИМЕЪЁРИИТАҲСИЛ	4 сол
5	МИҚДОРИКРЕДИТҲО	240 кредит
6	ҲАДАФИ УМУМӢ	Ҳадафиинбарнома ташаккули донишњои назариявї ва салоҳиятҳои эљодию касбии донишҷӯёнбароифаъолиятнамуданбаҳайсирӯзноманигор дар ВАО, бо имкони идома додани таҳсилдарзинаимагистратура мебошад.
7	ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ	Барномаи таҳсилотии мазкур аз бахшу модулҳои зерин иборат аст: Бахши 1. Фанҳои заминавӣ (45 кредит) Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ– 22 кредит; Модули фанҳои забонӣ– 12 кредит; Модули фанҳои табиӣ-иќтисодӣ ва технологияи информатсионӣ– 11 кредит. Бахши 2. Фанҳои тахассусӣ (111 кредит) Модули фанҳои умумикасбӣ– 61кредит; Модули фанҳои тахассусӣ– 50 кредит; Бахши 3. Фанҳои интихобӣ (60 кредит) Модули фанҳои интихобии бахши 1 – 6 кредит Модули фанҳои интихобии бахши 2 – 54 кредит Бахши 4. Таҷрибаомӯзӣ (15 кредит). Бахши 5. Аттестатсияи ниҳоӣ (9 кредит).

		Бахши 6. Машғулиятҳои факултативӣ (18 кредит)[1].
8	НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИБАР НОМАИТАҲСИЛОТӢ	Пас аз анҷомибарномаитаҳсилотӣхатмкунандабоядсалоҳиятиумумикасбиизеринродоробошад: – малакаҳои муносибати байнишахсӣ; – омодагии дар гурӯҳкоркардан; – таћияи маводи журналистї бо забони модарї ва хориљї – донишҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ахлоқӣ ва истифодаи он дар фаъолияти касбӣ; – тарафдори тарзи ҳаёти солим, доштани сатҳи зарурии омодагии ҷисмонӣбарои фаъолияти бошууронаи касбӣ; – муносибати эњтиромонаву ғамхоронанамудан ба мероси таърихї, анъанањои фарњангї ва арзишњои гуногуни иҷтимоивуфарњангї; – эњтиромиарзишњои аќаллиятњоиэтникї; – қобилиятнокӣ ба худтанқидкунӣ ва танқид; – қобилиятнокии истифодаи донишҳо дар амалия; – ќобилияти эљодкорї – малакаҳои таҳқиқӣ; – қобилияти дарёфти иттилооти нав, бо истифодаи технологияи муосири маърифатӣва иттилоотӣ; – малакаи кор дар воситањои ахбори омма;
9	БАҲОДИҲИИБАРНОМАИТА ҲСИЛОТ	Дар раванди таълим натиҷаҳоиазхудкуниибарномаитаҳсилотбатавризеринбаҳодиҳӣкардамешаванд: 1) санҷишҳо, супоришҳо ва амсоли инњо дар аввали сол; 2) бањодињии формативї ва динамикии дараљаи аз худ намудани дониш ва мањорат барои журналист дар рафти омӯзиши блоку модулњо зарурї; 3) маљмуи корҳои хаттӣ ва презентатсияҳо, ки барои баҳодиҳии пешрафти донишҷӯён дар самти эљоди журналистї имкон медиҳанд; 4) маљмӯи корҳои тањқиқї, лоиҳаҳои инфиродӣ ва гурӯҳӣ; 5) корњои мустаќилон, тестњои мавзўї, супоришњои хаттї ва шифоњї, имтињонњо, аттестатсияи хатм; 6) таҳлилимуқоисавиидараҷаиомодагиидонишҷӯёнҳангоми“ќабул” ва “хатм”; 7) тањлили муќоисавии дараљаи омодагии донишљўён ва тањлили муќоисавии натиљањои тањсили ба наќша гирифташуда ва ба даст овардашуда.
10	**ТАХАССУС**	

РАМЗ ВА НОМИ ИХТИСОС	1-23 01 08 – Рўзноманигорї
ГУРӮҲИ ИХТИСОСҲО	23 01– Робитањо
ТАХАССУС ВА ДАРАҶАИКАСБИИБАЪДАЗХАТМ	Бакалавр аз рўи ихтисоси 1-23 01 08 – Рўзноманигорї

11	**БАХШҲОВАМОДУЛҲО**		
НОМИ БАХШ	**ФАНҲОИЗАМИНАВӢ**	**45**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – таъминоти донишу малакаҳоизаминавӣ, кибарои ворид шудан ба низоми таҳсилотиолиикасбииҶумҳурииТоҷикистонзарурмебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	Бахши фанҳоизаминавӣазмодулҳоизериниборатаст: Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ - 22 кредит; Модули фанҳои забонӣ - 12 кредит; Модули фанҳои табиӣ-иќтисодӣ ва технологияи информатсионӣ- 11 кредит.		
НОГМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои иҷтимоӣ-гуманитарӣ**	**22**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛҲО	Ҳадафи модул – омӯзишиасосҳоиилмҳоииҷтимоӣвагуманитарӣ, асосҳоитаърих, фарҳангваиќтисодиёти ҶумҳурииТоҷикистон, инчунинташаккулиҷаҳонбиниифарҳангиюиртиботӣ.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Фалсафа – 4 кредит; 2. Таърихи халќи тоҷик– 3 кредит; 3. Фарҳангшиносӣвадиншиносӣ– 3 кредит; 4. Сотсиология – 3 кредит; 5. Сиёсатшиносӣ– 3 кредит; 6. Назарияи иќтисод – 3 кредит; 7. Ҳуқуқазрӯиихтисос– 3 кредит.		

[1]Эзоҳ: Кредитҳоимашғулиятҳоифакултативӣ (18 кредит) баҳаҷмиумумиикредитҳоибарномадохилнамешавандваҳатмӣбашуморнамераванд. МТОК имконияти муайян намудани номгӯимашғулиятҳоваҳаҷми кредитҳоионҳоро дорад.

НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИИМОДУЛ	Донишҷӯе, кимодулроазхудкардааст: - асосҳоитаърихвафарҳанг, нақшвамақомиТоҷикистонродартаърихиинсониятваҷаҳонимуосир медонад; - аз асосҳоибанақшагириитиҷорат, ҳуқуқвақонунгузориҶумҳурииТоҷикистонро огоҳ аст; - асосҳоифанҳоигуманитарӣваҷамъиятиро, методҳоватарзуроҳҳоитаҳлилифалсафиимасъалаҳоро, шакклҳоваметодҳоитаҳсилотиилмиромедонад; - нуқтаиназари худро мустақилонаифодакардаметавонад, тафаккуримантиқӣдорад, мусоҳиботирасмӣ, муҳокимаҳоимаънавиюахлоқиробурдаметавонад, принсипҳоиахлоқиюзебоифаҳмирориояменомояд; - донишҳоигуногунишаклҳоитафаккурвамалакаҳоиистифодаионҳородарвазъиятҳоимухталифдармувофиқаботалаботипедагогӣвасиёсӣнамоишдодаметавонад; - назарияҳо, стратегияҳовавоситаҳоеро, кибароитавсеаиҳуқуқуимкониятҳоихонандагонварушдииқтидориэҷодиихудёрӣмерасонанд, азхудкардааст.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳоизабонӣ**	**12**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул – фароҳамнамуданизаминаикасбиималакаҳоизабонӣ/иртиботӣ, кибароикори журналист зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Забони русӣазрӯйи ихтисос – 6 кредит; 2. Забонҳоихориҷӣазрӯйи ихтисос – 6 кредит.		
НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИИМОДУЛ	Донишҷӯе, кимодулроазхудкардааст: - забонҳоирусӣвахориҷиродарнутқишифоҳӣвахаттӣдарсатҳимуоширатдардоираиихтисоси худдурустистифодабурдаметавонад; - дониш ва малакаи ҷустуҷӯииттилооти журналистиро ба забони хориҷӣсоҳибаст; - доир ба пешбурди кори рӯзноманигорӣ ба забони хориҷӣ донишу малака дорад; - дар самти дастрасии иттилоот, коркард ва таҳияи он ба забони хориҷӣ омода аст;		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳои табиӣ-иқтисодӣ ва технологияи информатсионӣ**	**11**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул – фароҳамоварданизаминаиташаккулисалоҳиятҳоимарбутбаилмҳоитабиӣвадақиқмебошад, кибарушдимуносибатиэҷодӣвабашахсиятнигаронидашудамусидатменамояд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Технологияи информатсионӣ– 5 кредит; 2.Географияи иқтисодииТоҷикистонбоасосҳоидемография– 3 кредит; 3. Экология – 3 кредит.		
НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИИМОДУЛ	Донишҷӯе, кимодулроазхудкардааст: - малакаҳоиистифодаинизомҳоикомпютерӣ-иттилоотӣ, ҷамъоварӣ, ҳифз, таҳлил, интишор ва ҷустуҷӯимаълумотдаршабакаиИнтернетроазхуднамудааст; - вазъи геополитикиро таҳлилкардаметавонад, тақсимотимаъмурӣ-иҷтимоӣваҳудудиимамлакатромедонад; - хусусиятҳоисаноатиТоҷикистон, таърихисаноатвахоҷагиицишлоқимамлакатро медонад; - принсипҳоиустуворӣвамаҳсулнокиитабиатизиндавадарзеритаъсириомилҳоиантропогенӣтағйирёфтанионромефаҳмад; - маҳоратитаҳлилибонизомимушкилиҳоиглобалииэкологӣ, масъалаҳоивазъимуҳитиатрофваистифодаиоқилонаизахираҳоитабиӣдар заминаи донистани қонунҳоиасосииэкологиродорад.		
НОМИ БАХШ	**ФАНҲОИТАХАССУСӢ**	**111**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – таълими фанҳоитахассусӣбадонишҷӯёнваталаботнисбатбаонҳо, кибарои фаъолият дар воситаҳои ахбори омма зарур мебошанд.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	Бахши фанҳоитахассусӣазмодулҳоизериниборатаст: Модули фанҳоиумумикасбӣ– 61 кредит; Модули фанҳоитахассусӣ– 47 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳоиумумикасбӣ**	**61**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модули мазкурро фароҳам оварданизаминаидонишу малакаҳои эҷодӣ, технология ва методҳое, кибароифаъолияти рӯзноманигорӣ заруранд, ташкил медиҳад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1.Забони адабии ҳозираи тоҷик - 7 кредит 2. Услубшиносии ВАО – 4 кредит 2. Таърихи адабиёти тоҷик – 6 кредит 3. Таърихи адабиёти хориҷӣ – 4 кредит 4. Таърихи журналистикаи ватанӣ – 6 кредит 5. Таърихи журналистикаи хориҷӣ – 4 кредит		

	6. Асосњои фаъолияти эљодии журналист – 16 кредит 7. Асосњои њуќуќии журналистика – 4 кредит 8. Этикаи касбии журналист – 4 кредит 9. Асосҳоижурналистика– 6 кредит		
НАТИЉАҲОИ ТАЪЛИМИИ МОДУЛ	**Донишљўе, ки модулро аз худ кардааст:** – дар фаъолияти амалии рўзноманигорї ќоида ва меъёрњои забони адабии тољикро риоя менамоянд; – дар раванди фаъолияти рўзноманигорї аз услубњои гуногуни публитсистиву адабї кор гирифта метавонад; – усулњои тањрири матни ВАО-ро, ки дар заминаи технологияи навтарин тањия шудаанд, медонад ва ба кор мебарад; – осори адабии тољик ва хориљиро маърифат менамояд ва дар фаъолияти амалии худ истифода мекунад; – љанбањои назарї, таърихї ва вазъи имрўзаи журналисткаи ватанї ва хориљиро маърифат карда метавонад; – ба ќонунмандии ташаккул ва инкишофи журналистикаи ватаниву хориљї ошно аст; – моњияти фаъолияти журналистиро чун фаъолияти бисёрљанба (тайёр кардани маводи худї, кор бо иштирокчиёни љараёни тањияи матни иттилооти оммавї, мухбирони љалбшуда, аудитория, фаъолияти инфиродї ва дастљамъона, фаъолияти тањияи матн ва фаъолияти ѓайриматнї (лоињакашию продюсерї) дарк менамояд; – вижагињои кори инфиродию эљодии журналист, вазифаву усулњо, техника ва технологияи фаъолияти журналистиро медонад; – аз хусусиятњои иттилооти оммавї, матни журналистї, мундариља ва љанбањои сохториву композитсионї, жанриву услубии маводи ВАО, шаклњои мањсулоти чопї, агентињои иттилоотї, барномањои радио ва ТВ, ВАО-и интернетї ва амсоли ин огоњ аст; – ба принсипњои кор бо сарчашмаи иттилоот, усулњои гуногуни љамъоварии иттилоот ошно аст ва дар фаъолияти журналистї аз онњо истифода карда метавонад; – махсусияти журналистикаи иттилоотї, тањлиливу тањќиќотї ва публитсистиву бадеиро медонад ва дар ќолаби жанрњои онњо мавод тањия мекунад; – меъёрњои њуќуќии танзимкунандаи фаъолияти ВАО дар Тољикистон ва берун аз онро доир ба њуќуќ ва вазифањои журналист, њуќуќи муаллифї медонад ва дар фаъолияти касбї риоя менамояд; – моњияти меъёрњои этикаи касбии журналистро маърифат карда, дар фаъолияти журналистї риоя менамояд; – моњият ва мазмуни мафњумњои касбиро дарк карда, ќонуниятњои фаъолияти рўзноманигориро медонад.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳоитахассусӣ**	**50**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Хадафи модул фароҳамоварданиимкониятбарои аз худ кардани донишҳоиамиқифанниимахсусвамалакаҳодоирба фаъолияти рўзноманигорї, кор дар воситањои ахбори оммаи гуногун мебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ МОДУЛ	1. Муќаддимаи ихтисос– 3 кредит 2. Иќтисод ва менељменти ВАО – 3 кредит 3. Технологияи мултимедиявї – 8 кредит 4. ВАО ва сотсиология – 4 кредит 5. Психология ва мантиќ дар эљоди журналистї – 4 кредит 6. Медиариторика – 4 кредит 7. Асосњои реклама ва PR – 4 кредит 8. Асосњои тањрири матни журналистї – 6 кредит 9. Журналистикаи тањќиќотї – 4 кредит 10. Журналистика ва љомеаи иттилоотї – 3 кредит 11. Наќди ВАО (Медиакритика)– 4 кредит 12. Фазо ва амнияти иттилоотї –3 кредит.		
НАТИЉАҲОИТАЪЛИМИИМОДУЛ	**Донишљўе, кимодулроазхудкардааст:** – омилњои пайдоиш ва инкишофи ВАО, наќш ва рисолати журналистика дар љомеаи муосир, услубу равиши фаъолияти дар воситањои ахбори оммаи гуногунро муаяйн карда метавонад; – асосњои ташкили фаъолияти ВАО ва менељментионромедонад; –доир ба танзими фаъолияти иќтисодиву молиявии ВАО дар шароити муносибатњои бозаргонї (равандњо ва манбаъњои ташаккули буљетимуассисањоииттилоотрасонї, сиёсатимолиявїванархгузориионњо) тасаввуротдорад; – аз техника ва технологияи муосир, ки дар матбуот, телевизон, радио, сомонањои интернетйваиттилоотрасоњњоимобилїистифодамешаванд, огоњ аст ва дар фаъолияти касбї аз онњо истифода карда метавонад; – принсипњои асосии тањияи лоињањои ВАО (нашрия, барнома, сањифа, рубрика ва ғ.), аз љумлаамсиласозїваороиш, усулњоитањлилутањририонњовашаклњоибанаќшагирїдарВАО-ро медонад; – наќши аудитория дар љараёниистењсолваистеъмолиахбориоммаро медонад, дар бораи хусусиятњои асосии аудиторияи ВАО-и муосири Тољикистон тасаввурот дорад, усулњои асосии омўзиши он медонад; – моњияти ињтимоиишиpкатиќишрњоигуногуниљомеаро дар фаъолияти ВАО дарк мекунад, шаклњои асосии ташкили иштироки љомеаро медонад, хусусият ва наќши		

	афкори ҷомеаро дарк мекунад, аз методњои гуногуни љамъоварии иттилоот ва омўзиши он истифода бурда метавонад; – дар фаъолияти касбї ба ҷанбаъњои равоншиносї ва иҷтимоивуравоншиносї такя мекунад; -усулњои тањрири матни ВАО-ро, ки дар заминаи технологияи навтарин тањия шудаанд, медонад ва истифода мекунад; – ќонунмандињои асосии робита бо љомеа (паблик рилейшнз) дар соњаи ВАО-ро медонад; – аз асосњои фаъолияти рекламавї дар ВАО (муњтаво ва ҷанбаъњои њуќуќиву иќтисодї) огоњ аст; –ќобилият ва малакаи тањрири матни журналистиро соњиб аст; –вобаста ба мавзуъ ва масъалањои бањсталаб тањќиќоти журналистї гузаронида метавонад; –љомеаи иттилоотиро дуруст дарк мекунад ва дар ташаккулу инкишофи он сањм гирифта метавонад; – њолат ва вазъияти фазои иттилоотии кишварро дарк мекунад, онро тањлил карда метавонад; – проблемањои амнияти иттилоотиро маърифат намуда, дар таъмини амнияти иттилоотї тавассути маводи рўзноманигорї сањм мегирад.		
НОМИ БАХШ	**ФАНҲОИИНТИХОБӢ**	**60**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахши мазкур вобаста ба мақсадҳоибахшҳоифанҳоизаминавӣватахассусӣбадонишҷӯёндоданидонишҳоизаминавии иловагӣмаҳсубмеёбад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	Бахши фанҳоиинтихобӣазмодулҳоизериниборатаст: модули фанҳоиинтихобиибахши 1 – 6 кредит; модули фанҳоиинтихобиибахши 2 – 54 кредит.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳоиинтихобиибахши 1**	**6**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул - ба вуҷудовардани имкониятҳобароигирифтанидонишҳоииловагӣазбахшифанҳоизаминавиикомпонентидавлатӣбаҳисобмеравад.		
НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИИМОДУЛ	Донишҷӯе, кимодулроазхудкардааст: - дороидонишҳоиамиқе њаст,кипасазомўзишифанҳоиинтихобиизаминавӣбадастомадаанд; - донишҳоиазҳисобифанҳоиинтихобӣҳосилнамударо дар фаъолияти амалии рўзноманигорї, ки дар ВАО-и гуногун сурат мегирад, истифода карда метавонад.		
НОМИ МОДУЛ	**Модули фанҳоиинтихобиибахши 2**	**54**	**кредит**
ҲАДАФИ МОДУЛ	Ҳадафи модул - ба вуҷудоваданиимкониятҳобароигирифтанидонишҳоииловагӣ, киазтаълимифанҳоитахассусӣҳосилмешаванд.		
НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИИМОДУЛ	Донишҷўе, кимодулроазхудкардааст: - соҳибидонишҳоиамиқегардидааст, кипасазомўзишифанҳоиинтихобиитахассусӣбадастомадааст; - донишҳоиазҳисобифанҳоиинтихобӣҳосилнамудародарфаъолиятиамалиирўзноманигорї, ки дар ВАО-и гуногун сурат мегирад, истифода карда метавонад.		
НОМИ БАХШ	**ТАҶРИБАОМЎЗӢ**	**15**	**кредит**
ҲАДАФИ БАХШ	Ҳадафи бахш – ташаккули қобилиятиистифодаидонишҳоиназариявииҳосилшудаҳангоми кор дар ВАО ва ташкили шаклу усулњои нав дар фаъолияти журналистї.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Таљрибаомўзии таълимї– 3 кредит 2. Таҷрибаомузии истеҳсолӣ – 3 кредит 3. Таљрибаомўзии пешаздипломӣ –9 кредит.		
НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИИ БАХШ	Донишҷўе, кибахшроазхудкардааст: - ба шароити кори ВАО-и гуногун хуб ошно аст; - барои рўзнома, агентињои иттилоотї, телевизион, радио, интернет ва дигар ВАО мавод тањия ва тањрир карда метавонад; - ќобилияти дар жанрњои гуногуни публитсистї тањия намудани маводро дорад; - рафтори худро ҳамчун журналист таҳлилвабаҳодиҳї карда метавонад; - дар фаъолияти касбї имкониятҳоимуҳити рўзноманигории муосирро ба ҳисобмегирад; - усулњои гуногуни дастрасї ва коркарди иттилоотро дар раванди фаъолияти касбї ба кор мебарад; - салоҳиятҳоваталаботродарбобатихудтакмилдиҳӣтаҳлилкардаметавонад.		
НОМИ БАХШ	**АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ**	**9**	**кредит**
ҲАДПФИ БАХШ	Ҳадафибахш - озмоиши амиқвагуногунҷабҳаидонишҳоиназариявӣватаҷрибаиамалӣдарсоҳаифанҳои журналистї, инчунин баҳодиҳиисалоҳиятҳоибадастомадаиумумифарҳангӣвакасбӣмебошад.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Имтиҳонидавлатӣазфанҳоитахассусӣ– 3 кредит; 2. Кори тахассусии хатм – 6 кредит.		
НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИИБАХШ	Донишҷўе, кибахшроазхудкардааст: - баадабиётиилмӣва амалї (маводи ВАО) истинoднамуда, онро таҳлилкарда, натиҷаҳоитаҳқиқромуқоисакардаметавонад; - методҳоитаҳқиқвакоркардииттилоотроистифодамебарад; - дар бораи масъалаи баррасишаванда ва натиҷаҳоибадастомадафикрихудрофаҳмо, мантиқансаҳеҳвамухтасарумушаххас ба таври хаттӣва шифоњї баёнкардаметавонад;		

	- натиҷаитаҳқиқихудродарзаминаикорҳоиқаблананҷопазируфтатаҳлилубаҳодиҳӣкарда,натиҷаҳоиноилшудародарасосиназарияҳоиаввалияванатиҷаитаҳқиқотиқаблӣшарҳуэзоҳдода метавонад; - бо адабиёти соҳавӣ (касбӣ) коркардаметавонад; - донишҳоиҳосилкардаашрозимнипажуҳишҳоиназариявӣваёҳаллимасоилиамалӣтатбиќ карда метавонад; - талаботро оид ба тарзи таҳияиматнипублитсистї медонадвадарасосионкормебарад.		
НОМИ БАХШ	**МАШҒУЛИЯТҲОИФАКУЛТАТИВӢ**	**18**	**кредит**
МАҚСАДИБАХШ	Ҳадафи бахш – дар донишҷӯёнташаккулдоданидонишҳоидбатарзиҳаётисолимвахудроидоракардатавонистан дарвазъиятҳоифавқулодда.		
ТАВСИФИ МУХТАСАРИ БАХШ	1. Тарбияи ҷисмонӣ– 6 кредит; 2. Тайёрии њарбї– 12кредит.		
НАТИҶАҲОИТАЪЛИМИИБАХШ	Донишҷӯе, кибахшроазхудкардааст: - нақшииҷтимоиитарбияиҷисмониродаррушдишахсиятваомодагӣбафаъолиятикасбӣдаркменамояд; - оид ба оқибатҳоиногуворирафторукирдорикоррупсионӣваширкатдаргурӯҳҳоиифротгаромаълум отпайдомекунад.		

4. МУҲЛАТИ АЗХУДКУНИИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

4.1. Муҳлатиазхуднамоиибарномаитаҳсилотдар 4 солитаҳсил (даршаклитаҳсилирӯзонавафосилавӣ) ба 208 ҳафтабаробараст, азонҷумла:

- таълими назариявӣ, боназардоштикорҳои илмӣ-тадқиқотиидонишҷӯён, машѓулиятҳоиамалӣвакорҳоиэљодї – 123 ҳафта;
- сессияҳоиимтиҳонӣ–21ҳафта;
- таҷрибаомӯзиҳо–накамтараз 10ҳафта;
  - таҷрибаитаълимӣ– 2 ҳафта;
  - таҷрибаи истењсолӣ– 2ҳафта;
  - таҷрибаи пешаздипломӣ– 6 ҳафта;
- аттестатсияи ниҳойякҷоя бо давраи омодагӣвадифоикоритахассусиихатм–накамтараз 6ҳафта;
- таътилҳо (якҷоябо 8 ҳафтаирухсатиибаъдаздипломӣ) – 48ҳафта.

4.2.Ҳаҷмиаксарисарбориитаълимиидонишҷӯ (меҳнатталабӣ) дарякҳафта 45 соатмуқарраршудааст, ки он ҳаманамудҳоимашғулиятҳоиаудиторӣваѓайриаудиторӣ (корҳоимустақилона)-родарбармегирад.

4.3. Сарбории ҳафтаинаиаудиториидонишҷӯдаршаклитаҳсилирӯзона 30-36 соатроташкилмедиҳад. Машғулиятҳоитарбияиҷисмонӣвафакултативӣвориднамешаванд. Ҳамзамон, ба миќдори соатҳоизикргардидамашѓулиятҳоитарбияиҷисмонӣвафакултативӣдохилнамешаванд.

4.4. Дар шакли таҳсилифосилавӣбадонишҷӯбароибатаълимиаудиторӣбоомӯзгорфарогирифтан, дарҳаҷминакамтараз 144 соатҷудокардамешавад.

4.5. Таътилҳодарсолитаҳсилнакамтараз 10 ҳафтароташкилмедиҳанд, азҷумлатаътилизимстонанакамаз 2 ҳафта.

5. ШАРОИТҲОИАМАЛИГАРДОНИИБАРНОМАИТАҲСИЛОТӢ

5.1. Таъминот ва дастгирии донишҷӯён

5.1.1. Донишгоҳдороизаминаимоддӣ-техникие мебошад, ки ба талаботи қоидаҳовамеъёрҳоиамалкунандаизиддисӯхторвагузарониданиҳамагунанамудҳоиомодагиҳоифаннӣ, корҳоиамалӣваилмӣ-тадқиқотӣ, киазҳуҷҷатимазкурбармеоянд, мутобиқатмебошад.

5.1.2. Ҳар як донишҷӯҳангомитаҳсилба китобхона (китобхонаи электронӣ) вамуҳитиэлектрониииттилоотӣ-таҳсилотӣдастрасииномаҳдуддоранд. Китобхонаиэлектронӣвамуҳитиэлектрониииттилоотӣ-таҳсилотӣдастрасиидонишҷӯроазҳарнуқтае, китавассутиИнтернетимкониятибаонпайвастшавӣмавҷуд аст, таъмин карда метавонад. Муҳитиэлектрониииттилоотӣ-таҳсилотиидонишгоҳимконятҳоизеринродорад: дастрасӣбанақшаҳоитаълим, барномаҳоикориифанҳоватаҷрибаомӯзиҳо, захираҳоиэлектрониимаводҳоитаълимӣ, нашриётинизомҳоиэлектрониикитобхонаҳо, ки дар барномаҳоитаълимиифаннишондодашудаанд; қайдиравандитаълим, натиҷаҳоисанҷишҳоимарҳилавӣванатиҷаҳоиазхудкуниибарномаитаҳсилотӣ; гузарониданиҳамашаклҳоидарс, ҷараёнибаҳодиҳӣбанатиҷаҳоитаълим, китатбиқионҳобоназардоштиистифодаи таълими электронӣватехнолгияҳоитаҳсилотифосилавӣсуратмегирад.

5.1.3. Дар тавозуни донишгоҳ 6 хобгоҳ, ҳамбароидонишҷӯёнваҳамбароиомӯзгоронмавҷуданд. Хобгоҳҳодороиҳуҷраҳоибароҳатбуда, ҳаммом, ҳоҷатхонаваҳуҷраихӯрокпазӣдарҳарякошёна алоҳидаҷойгиранд. Инчуниндархобгоҳҳоошхонавануқтаҳоихӯрокхӯриифаврӣмавҷуданд. Сокинонбомебелизарурӣ (кат, ҷевонилибос, мизукурсӣ), инчунинҷойхобҳотаъминкардамешаванд. Дархобгоҳҳопайвастабароибеҳтаркарданишароитизистмунтазамкорбурда мешавад.

5.2. Назорат ва натиҷаиниҳоии азхудкунии донишҳо

5.2.1. Аз рӯйи ҳамаифанҳоватаҷрибаомӯзиҳое, кидарбарномаитаҳсилотӣдарҷгардидаанд, баҳоиҷамъбастӣгузоштамешавад. Эквивалентибаҳоиҷамъбастӣбаҷадвали зерин мувофиқатменамояд:

Эквиваленти ҳуруфии баҳо	**Эквиваленти рақамии баҳо**	**%-ҷавобҳоидуруст**	**Баҳоианъанавӣ**
A	4,0	95 *A* 100	Аъло

A-	3,67	$90 \quad A-<95$	
B+	3,33	$85 \quad B+<90$	Хуб
B	3,0	$80 \quad B<85$	
B-	2,67	$75 \quad B-<80$	
C+	2,33	$70 \quad C+<75$	Қаноатбахш
C	2,0	$65 \quad C<70$	
C-	1,67	$60 \quad C-<65$	
D+	1,33	$55 \quad D+<60$	
D	1,0	$50 \quad D<55$	
Fx	0	$45 \quad Fx<50$	Ғайриқаноатбахш
F	0	$0 \quad F<45$	

5.2.2.Раванди баҳодиҳииимтиҳонҳоичорӣванатиҷабарорииниҳоиазхудкунӣазрӯйи ҳарякфанвадигарнамудҳоифаъолият (аудиторӣвағайриаудиторӣ) азҷонибиШӯроиталимӣ-методиидонишгоҳдарасоси "НизомномаинизомикредитиитаҳсилотдармуассисаҳоитаҳсилотиолиикасбииҶумҳурииТоҷикистон" муайянкардамешавад.

5.3. Дар рафти амалӣнамуданибарномаитаҳсилотӣДМТҳуқуқдорад, ки:

- раванди таълимро дар шакли курсҳоиназариявиимуаллифӣвамашғулиятҳоигуногунигурӯҳиюинфиродӣ, амалиюсеминарӣазрӯйи барномаҳоитаълимӣ, кидархудидонишгоҳбоназардоштихусусиятҳоиминтақавӣ, миллиюэтникӣ, касбӣваҳамчунинкорҳоиилмӣ-таҳқиқотииомӯзгорон, кимазмунумундариҷаиихтисосрофаромегиранд, амалӣгардонад;
- умқитаълимифаслҳоиҷудогонаи фанҳоеро, кидарбахшифанҳоизаминавӣватахассусӣқарордоранд, дармутобиқатбосиклифанҳоиомоданамоиикасбӣвабоназардоштибаҳисобгирифтанихусусиятҳоиинфиродиидонишҷӯёнмуқаррар намояд;
- номгӯитахассусҳороазрӯйи ихтисосҳоидонишгоҳ, номгӯифанҳоитахассусӣ, ҳаҷм, мазмунумундариҷаионҳо, инчунииншаклҳоиназоратбароиазхуднамуданионҳоро, иловабамуќарраротиbarномаи таҳсилотиимазкур, муайяннамояд;
- барномаи таҳсилотроазрӯйи ихтисоси 1-23 01 08 – Рўзноманигорї дар муҳлатҳои ихтисоршуда барои донишҷӯёне, кимаълумотимиёнаикасбӣваётаҳсилотиолиикасбӣдарихтисосҳоимувофиқдшта, амалӣгардонад.

Муҳлатҳоиихтисорӣдарасосидонишҳоимавҷуда, малакавуқобилиятидонишҷӯён, киқабландардавомитаҳсилдармуассисаҳои дигар ҳосилкардаанд, муайянкардамешавад. Муҳлатвадавомнокииҳаддиаќали таҳсилазсесолкамнест. Таҳсилдармуҳлатҳоиихтисорӣинчунинбароишахсоне, кидараҷаитаҳсилотвақобилиятионҳобаихтисосмуносибваасоснокмебошад, низиҷозатдодамешавад.

5.4. Таъминоти кадрии раванди таълим

Таъминоти кадрии барномаи таҳсилотиимазкуразҷонибикафедраҳоисоҳавии зерин таъмин карда мешавад::

- Кафедраи матбуот;
- Кафедраи телевизион ва радиошунавонї;
- Кафедраи услубшиносї ва таҳрири адабї;
- Кафедраи журналистикаи байналхалќї;
- Кафедраи забонҳои хориљї

Инчунин, барои татбиқибахшифанҳоизаминавӣкафедраҳои умумидонишгоҳиизеринҷалбкардашудаанд: асосҳоитехнологияҳоииттилоотӣ, фалсафа, сиёсатшиносӣ, таърих, забонирусӣ, таърихи адабиёти тољик, назарияи адабиёти навини форсии тољикї, тарбияиҷисмонӣ.

Тахассуси ҳайатироҳбарикунандавакормандониилмӣ-омӯзгорӣбатавсифномаитахассусӣ, кидар“Дастурамаливазифавиикормандонимуассисаҳоитаҳсилотиолиикасбӣ”зикргардидааст, мувофиқатменамояд.

Маълумоти пурра оид ба ҳайатипрофессоронуомӯзгорон, киравандитаълимибарномаҳоитаҳсилотиротаъминменамоянд, дарсомонаирасмииДМТ ҷойгир шудааст (нигаред ба http://tnu.tj).

5.5. Таъминоти таълимию методии раванди таълим

Амалӣнамуданибарномаитаҳсилотиомоданамоиимутахассисони соҳибдипломбоядбоҳуҷҷатҳоитаълимиюметодӣазрӯйи ҳамаимашғулиятҳоитаълимӣ, дастрасии донишҷӯёнбафондикитобхонавамаҳзанимаълумотҳо, кибомазмунвамундариҷаихудбаномгӯифанҳоибарномаитаҳсилотмутобиқанд, мавҷудиятикитобҳоидарсӣ, дастурҳоитаълимӣватавсияҳоиметодӣазрӯйи ҳамаифанҳованавъҳоимашғулиятҳоитаълимӣ, азонҷумлатамоминамудҳоикорҳои илмиву амалӣдардоираифанҳоитаълимииихтисосфароҳамомадатаъминбошад.

Мавҷудияти синфхонаҳои лингафонї, студияи таълимии радио ва телевизион, барои иҷроикорҳои эљодї ҳатмӣмебошад.

5.6. Таъминоти моддию техникии раванди таълим

Донишгоҳ, киамаликунандаибарномаитаҳсилотииомоданамоиимутахассисонисоҳибкасбмебошад, дороизаминаимоддӣ-техникиибамеъёрҳоисанитариютехникӣвагузаронидани тамоми намудҳоимашғулиятҳоилабораторӣ, амалӣвакорҳоиилмӣ-таҳқиқотии донишҷӯён, кинақшаитаълимииихтисосмуқарраркардааст, ҷавобгӯмебошад.

5.7. Таъмини таълимию методии таҷрибаомӯзӣ

Барномаи таҳсилотӣбароиомодагӣбафаъолиятикасбӣ, бахшитаҷрибаомӯзиро, кибахрирушди салоҳиятҳоикасбӣравонашудааст, пешбинї намудааст. Бо ин мақсадбаргузории се навъи таҷрибаомӯзӣ: таълимӣва истеҳсолї дар назар дошта шудааст. Миќдори ҳафтаҳоиҷудошудававаќти баргузории онҳо (семетрҳо) дарҷадвализериннишондодашудааст:

Таҷрибаомӯзиҳо	№ семестр	Миқдори ҳафта
Таълимӣ	4	2
Истењсолї	6	2
Пешаздипломї	8	6

ШаклҳоиҳисоботӣоидбаҳарякнамудитаҷрибаомӯзиҳоазҷонибиМарказитаҷрибаомӯзӣварушдикасбиятиДМТ ва кафедраҳоисоҳавӣмуайянкардамешавад.

5.7.1. Таҷрибаомӯзиитаълимӣ хусусияти шиносоӣ дошта, вазифаи он ба донишҷӯённишондодани шароити кори воситањои ахбори омма (матбуоти даврї, радио, телевизион), хадамоти матбуотї ва вижагињои фаъолияти кормандони ин муассисаҳомебошад. Инимконияттмедиҳад, кидонишҷӯёнбевосита ба раванди ташкили меҳнат, махсусиятҳоикасбӣвадигарлаҳзаҳоиамалї шинос гарданд.

5.7.2. Таҷрибаомӯзии истењсолї – раванди комплексие мебошад, ки дар он донишҷӯённавъњои гуногуни фаъолиятеро иҷромекунанд, киихтисосмуайяннамудааст. Дартаҷрибаомӯзии истењсолӣҷиҳатҳои зерин муайян карда мешавад:

- самтгирӣдарфазоикасбият;
- тамоили гуногунҷанбагиикасбияти журналисти оянда дар ҳамаисоҳаҳоифаъолияти рӯзноманигорӣ;
- ташаккулёбӣдармуҳититабиии рӯзноманигорї;
- фарҳангиинъикоси воќеиятњои иљтимої.

Таҷрибаомӯзињои таълимї ва истењсолї дар воситањои ахбори омма (матбуоти даврї, радио, телевизион,ољонсињои иттилоотї), хадамоти матбуотї, новобаста аз шакли моликияташон (давлатӣёхусусӣ), сурат мегиранд. Дар раванди таҷрибаомӯзииистеҳсолӣбароиҳаряк ВАО (пойгоҳитаҷрибаомӯзӣ), донишгоҳроҳбаронитаҷрибаомӯзироазҳисобиустодоникафедраҷудоменамояд. Роҳбаронитаҷрибаомӯзӣба донишҷӯёноидбарафтитатаҷрибаомӯзињоитаълимїваистењсолї ва омода намудани ҳуҷҷатҳомашвaратмедиҳанд.

5.7.2. Таҷрибаомӯзиипешаздипломӣпасазазбарнамуданиҳамаифанҳоидарнақшаитаълимӣпешбинишуда ва бахши фанҳоиинтихобиимодулҳотаҳтироҳбариiомӯзгороникафедраитахассусӣсуратмегирад.

Мақсадазбаргузорииитаҷрибаомузиипешаздипломӣ азхудкуниимаҷмуиинамудҳоифаъолиятикасбӣазрӯйиихтисос, инчунинташаккулисалоҳиятҳоиумумӣва касбӣ, дарёфтималакаваќобилиятҳовадарбаробариин, омодагиидонишҷӯбаиҷроикоритахассусиихатммебошад.

6. МУНДАРИЉАИ МАЉМӮИ ЊУЉЉАТЊОИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ АЗ РӮЙИ ИХТИСОСИ 1-23 01 08 – РӮЗНОМАНИГОРЇ

6.1.Наќшаи таълимї аз рӯи ихтисос (НТИ)

Наќшаи таълимї ќисмати маљмуи њуљљатњои барномаи тањсилотї ба њисоб рафта, рӯйхати фанњо, њаљми буљаи ваќт, тартиби пайињамої ва даврањои алоњидаи омодагии фанњои таълимї, таљрибаомӯзињо, машѓулиятњои факултативї, модулњои таълимї ва дигар навъњои фаъолияти амалии таълимиро муќаррар менамояд. Наќшаи таълимї аз рӯйи ихтисосњои амалкунандаи ДМТ ќисматњои зеринро дар бар мегирад:

- номгўй ва рамзи ихтисос, тахассус, муњлат ва шаклњои таълим;
- таќвими раванди таълим (дар њафтањо);
- маљмуи буљаи ваќт(дар њафтањо);
- наќшаи раванди таълим бо нишон додани номгўйи бахшњо ва фанњои њатмї, миќдори кредитњо(аудиторї ва ѓайриаудиторї), нимсолањо, таљрибаомӯзињо ва аттестатсияи давлатї;
- фењристи фанњои интихобї.

Наќшаи таълимї аз рӯи ихтисос аз тарафи ДМТ дар мутобиќат бо њуљљатњои меъёрии њуќуќї ва талаботе, ки дар бандњои 2 ва 4-и њуљљати мазкур дарљ гардидааст, тањия шудааст.

6.2.Наќшаи таълимии корї (НТК)

НТК бо назардошти тахассуси интихобшуда ва талаботи ќисматњои ДМТ ва давлатї тањия шудааст. Наќшаи кории таълим сохтори курси махсус ва буљаи ваќт, ки барои омӯзиши он зарур аст, муайян менамояд; НТК маљмуи фанњои таълимї ва њаљми онњоро дар соатњо дар бар мегирад. Љадвали раванди таълим, пайдарњамии омӯзиши фанњоро аз рӯйи курсњо ва семестрњо, навъњои машѓулиятњои таълимии таљрибавии гуногун, шаклњои фосилавї ва навъњои аттестатсияи нињоии давлатиро муайян мекунад. НТК дар асоси наќшаи намунавии таълимї, бо мувофиќаи Шӯрои олимони факултет омода ва аз тарафи раёсати таълим (шуъбаи таълим), тасдиќ карда мешавад.

6.3.Барномањо аз рӯйи навъњои таљрибаомӯзї

Барномањо аз рӯйи навъњои таљрибаомӯзї (таълимї, истењсолї, пешаздипломї) дар асоси Стандарти давлатии тањсилоти олии касбї бо назардошти талаботи њадди аќали мундарија ва сатњи омодагии хатмкунандагон аз рӯйи ихтисоси Рӯзноманигорїљињати ба даст овардани салоњиятњои касбї, таљрибаи амалї ва омодагї ба фаъолияти касбии хатмкунанда тањия карда шудаанд.

Барномањо аз рӯйи навъњои таљрибаомӯзї ќисматњои зеринро дар бар гирад:

- принсипњои асосии ташкил намудани таљрибаомӯзињо;
- маќсад ва вазифањои таљрибаомӯзї;
- мундарија, шаклњо, макон ва ваќти гузаронидан таљрибаомӯзињо;
- натиљаи ташаккулёбии салоњиятнокии донишљӯён баъд аз гузаштан аз таљрибаомӯзињо;
- сохтор ва мундарињаи таљрибаомӯзињо;
- басти вазифањо, ки донишљӯён бояд ба таври њатмї дар рафти таљрибаомӯзињо иљро намоянд;
- њуљљатњои њисоботї аз натиљаи гузаштани таљрибаомӯзињо;
- тарзи бањогузории донишљӯён аз натиљаи гузаштани таљрибаомӯзињо;
- таъминоти таълимї-методї ва иттилоотии таљрибаомӯзињо

Барномањои таљрибаомӯзї аз тарафи кафедраи тахассусї бо љалби шуъбаи таљрибаомӯзї ва заминае, ки дар он таљрибаомӯзї гузаронида мешавад, омода карда мешаванд. Њуљљати мазкур аз тарафи раёсати таълим (шуъбаи таълим) тасдиќ карда мешавад.

6.4 .Барномаи таълимии фан

Барномаи таълимии фан ќисмати барномаи таҳсилотї мебошад, ки маќсад ва вазифаҳои курс (фанҳоро) бо тавсифи мавзуъҳо ва иттилооти иловагї, ки дар асоси он барномаи кории фан (силлабус) таҳия карда мешавад, дар бар мегирад. Барномаи таълимии фан аз тавсифи фан, шарҳи мухтасари мавзуъҳо ва маводи таълим, супоришҳо барои кори мустаќилона, мисолҳои тестї, меъёрҳои баҳодиҳии дониш ва рўйхати адабиётҳо иборат мебошад.

Ҳуҷҷати мазкурро кафедраи тахассусї таҳия намуда, Шўрои илмї-методии факултет маъќул шуморида, Шўрои илмї-методии ДМТ тасдиќ менамояд.

6.5. Силлабус/Барномаи корї барои донишҷў

Силлабус – барномаи корї барои донишҷўй бо тавсифи мухтасари курс, маќсад ва натиҷаҳои таълими донишҷўй, ҳамчунин раванд ва тарзи баҳодиҳии фаъолияти донишҷўён мебошад. Силлабус тавсифи фанни омўхташаванда, маќсад ва вазифаҳои фан, номгўйи мавзуъҳо ва муҳлати омўзиши онҳо, супориш барои иҷрои корҳои мустаќилона, тартиби ќабули супоришҳои тестї ва назоратї, корҳои лабораторї, ваќти машваратҳо ва ҷадвали санҷиши дониши донишҷўён, талаботи омўзгор, меърҳои баҳодиҳї ва рўйхати адабиётҳоро дар бар мегирад.

Силлабус аз ҷониби ҳар як омўзгор таҳия, дар кафедра баррасї, аз тарафи Шўрои илмї-методии факултет маъќул шуморида шуда, Раёсати таълим (шуъбаи таълим) онро тасдиќ менамояд.

6.6. Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмї ва интихобї

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмї ва интихобї-ин ќисмати ҷудонашавандаи барномаи таҳсилотї (замима) мебошад, ки иттилооти мухтасарро дар бораи фанни таълимдодашаванда ва мундариҷаи он инъикос менамояд. Ҳуҷҷати мазкур бояд бандҳои зеринро дар бар гирад:

-номгўйи фан;
- тавсифи мухтасари фан;
- навъҳои машѓулиятҳо;
- забони таҳсил;
- натиҷаҳои интизории таълим;
- номгўйи ќисматҳои фан;
- воситаҳои истифодашавандаи таълим;
- шаклҳои ҷорї ва ҷамъбастии назорат.

Шарҳи мухтасари барномаҳои таълимии фанҳои ҳатмї ва интихобї аз рўйи ихтисоси "Р*ўзноманигорӣ*"аз тарафи факултетижурналистика бо ҷалби кафедраҳои тахассусї ва умумидонишгоҳї таҳия карда мешавад. Ҳуҷҷати мазкур дар алоҳидагї бе барномаи таҳсилотї тасдиќ карда намешавад.

7. АТТЕСТАТСИЯИ ХАТМ АЗ РЎЙИ ИХТИСОС

7.1. Мафҳумҳоиасосииаттестатсияихатм

Аттестатсияи хатми журналисти оянда ҳимояикоритахассусиихатмвасупориданиимтиҳонидавлатӣазфанҳоитахассусиро дар бар мегирад.

Аттестатсияҳоихатмбароимуайяннамуданисатҳиомодагииназариявӣваамалии журналист ба иҷроивазифаҳоикасбӣ, кибарномаитаҳсилотиимазкурмуќаррар намудааст ва барои идомаи таҳсилдарзинаимагистратурамутобиқибанди 1.6-и ҳуҷҷатимазкургузаронидамешавад.

Имтиҳонидавлатӣазфанҳоитахассусӣякҷузъиаттестатсияихатмидонишҷӯбашуморрафта, боядбаталаботимазмунвамундариҷаибарномаитаҳсилотие, кидонишҷӯонроазхудкардааст, мутобиқбошад.

7.1.1. Кори тахассусии хатм

Кори тахассусии хатм бояд дар шакли чопи компютерӣ пешниҳодкардашавад. Талаботбаҳаҷм, мазмунвасохторикорихатмитахассусиродонишгоҳдарасоси"Низомномадарбораирисолаҳоитахассусиихатм", киВазоратимаорифваилмиҶумҳурии Тоҷикистонтасдиқнамудааст, муайянменамояд.

Вақтибароиомоданамуданва ба ҳимояпешниҳодкоритахассусиихатмнакамтараз шашҳафтароташкилмедиҳад.

7.1.2. Имтиҳонидавлатӣазфанҳоитахассусӣ

Тартиби гузаронидан ва барномаи имтиҳонидавлатироаз рӯиихтисоси1-23 01 08 – Рўзноманигорї дар асоси тавсияҳоиметодӣвабарномаҳоинамунавӣ–Низомномаиаттестатсияихатм, киВазоратимаорифваилмиҶумҳурииТоҷикистонбтасдиқкардааст, азҷонибидонишгоҳмуайянкардамешавад.

7.2. Ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти олии касбӣ (диплом)

7.2.1. Хатмкунандае, ки барномаи таҳсилотииолиикасбироазхудкардааст, баўҳуҷҷатинамунаидавлатӣдарбораитаҳсилотиолиикасбӣ (диплом) дараҷаибакалавразрӯиихтисоси1-23 01 08 – Рўзноманигорї дода мешавад.

7.2.2. Сохтори замимаи диплом

Дар замимаи дипломи намунаи давлатӣдараҷаиакадемӣ, ихтисос, номгўйифанҳованатиҷаикредитҳоидардавомисеместрҳоазхудшуда; GPA азрўйинатиҷаҳоисеместрвадарумум, натиҷаикорҳоикурсӣ, таҷрибаомўзиҳо, натиҷаи аттестатсияи давлатӣванатиҷаиҳимояикорихатмитахассусӣ, натиҷаҳоитаълим; рақамвасерияидипломинамунаидавлатӣнишондодамешавад.

Замима бе диплом асос надорад.

8. НИЗОМИ ДОХИЛИИ ТАЪМИНИ СИФАТИ БАРНОМАИ ТАҲСИЛОТӢ

8.1. Мафҳумҳоиасосиикафолати сифат

Сифати таҳсилот–тавсификомплексиифаъолиятитаълимӣваомоданамуданидонишҷўён, кидараҷаимутобиқатионҳоробостандартидавлатиитаҳсилотваталаботиасосииҷонибҳоиманфиатдорваҳамчунинсатҳидастовардҳо имақсадҳоибанақшагирифтаванатиҷаҳои барномаҳоитаҳсилотӣифодаменамояд.

Таъмини сифат – раванди ташаккули шароитҳоимуайянваҷудонамуданизахираҳоизаруриемебошад, кимутобиқатимазмунумундариҷаибарномаитаҳсилотӣ, имконияҳоитаҳсилотровавоситаҳое, кимақсадибарноманисбатбадараҷаисифатмуайянкардааст, маҳсубмеёбад.

Низоми дохилии таъмини сифат дар донишгоҳ–инмаҷмуисохторҳоиташкилиидонишгоҳ, ҳуҷҷатгузориидохилӣ, нишондодҳо, равандҳо, захираҳо, кибароиҳамешабаландбардоштанисифатибарномаҳоитаҳсилотӣварушдифарҳанги канданашаванда такмилёбӣмебошад.

8.2. Принсипҳоикафолатисифат

ПринсипҳоикафолатисифатдарҶМТ инҳомебошанд:

- ДМТ барои таъмини сифати таҳсилотвакафолатионмасъулиасосӣмебошад;
- кафолати сифат ба талаботи низомҳоигуногуншаклитаҳсилоти олӣ, донишгоҳвадонишҷӯёнҷавобгӯмебошад;
- кафолати сифат талаботи донишҷӯён, ҷомеавадигарҷонибҳоиманфиатдорробаэътибормегирад;
- барномаҳоитаҳсилотротавассутисохторҳоидахлдоридонишгоҳмунтазамтаҳлилватаҷдидменамояд;
- худҳисоботдиҳиидаврӣазрӯинатиҷаҳоиомоданамоиидонишҷӯёнтибқи барномаҳоитаҳсилотӣ;
- мунтазам дар байни донишҷӯён, хатмкунандагонвакорфармоёнгузарониданипурсишҳо (анкетаронӣ);
- бо мақсадитаҳлилнамуданисифатибарномаҳоитаҳсилотӣдаъватнамуданиташхисгарониберуна;
- дастрасии натиҷаҳоибаҳодиҳӣбасифатибарномаҳобароиҷомеабозаст.

8.3. Стандартҳоидохилитаъминисифат

Низоми дохилии таъмини сифат дар заминаи "Стандартҳовароҳнамобароитаъминисифатитаҳсилотиолӣдарфазоиаврупоиитаҳсилотиолӣ (ESG)" таҳиягардида, азҷанбаҳоизериниборатаст:

- сиёсати дохилии таъмини сифат;
- таҷдидватакмилибарномаҳо;
- таълими ба донишҷӯ нигаронидашуда;
- стандартҳоиқабулидонишҷӯён, назоратидавомотвапешрафт, эътирофгардиданвашаҳодатномадиҳӣ;
- стандартҳое, ки равандҳоиадолатнокушаффофрозимнибакоргирифтан, рушдикасбӣваазкорозоднамуданикормандонробаинобатмегиранд;
- стандартҳоизахираҳоитаълимиинизомҳоидастгирикунандаитаълимгирандагон (маблағгузориикофӣбароитаълимвафаъолиятиомӯзгорӣ; пешниҳодизахираҳоитаълимиибосифатвадастрас, роҳҳоидастгириидонишҷӯён);
- стандартҳоиидоракунииииттилоот (донишгоҳҳобоядҷамъоварӣ, таҳлилваистифодаииттилоотимувофиқробомақсадиидоракуниисамаранокибарномаҳоитаҳсилотӣвадигарсамтҳои фаъолиятро таъмин намоянд);
- стандартҳоииттилоонииҷамоатчигӣ: донишгоҳҳобояддархусусиятифаъолиятихудиттилоотнашрнамоянд, кионшаффоф, аниқ, холисона, мубрамвафаҳмовудастрасбошанд;
- мунтазам баргузор намудани мониторинг ва баҳодиҳиидаврии барномаҳо;
- таъмини мунтазами берунаи сифат.

9. ҚОИДАҲОИҚАБУЛТИБҚИБАРНОМАИТАҲСИЛОТӢ

9.1. Дар ҷойҳоиҷудошудаиихтисоси1-23 01 08 – Рӯзноманигорӣ дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон метавонанд, ҳамшаҳрвандониҶумҳурииТоҷикистонваҳамшаҳрвандонидигаркишварҳодовталаббошанд. Миқдориҷойбароиқабулбакурси 1-ум аз рӯиихтисоси1-23 01 08 – Рӯзноманигориро Агентии назорат дар соҳаимаорифваилмиҶумҳурииТоҷикистонтибқизамимаиИҷозатномаоидбаҳуқуқипешбурдифаъолиятитаълимӣмуайянмекунад.

9.2. Дар асоси озмун аз рӯйи натиҷаисупориданиимтиҳонҳоидохилшавӣ тариқиМарказимиллиитестӣназдиПрезидентиҶумҳурииТоҷикистон (минбаъд - ММТ). бакурси 1-умшахсонеқабулкардамешаванд, кисоҳибитаҳсилотимиенаи (пурраи) умумӣмебошанд. Ҳамчунидомаитаҳсилбакурсидуюм шахсоне, ки дорои таҳсилотимиёнаи касбӣе таҳсилотиолиикасбӣҳастанд, дарасосиозмуназрӯйи натиҷаисупориданиимтиҳонҳоиқабул (мусоҳиба) дар ДМТ қабулкардамешаванд.

9.3. Қабул дар шуъбаи рӯзона танҳо ба шахсони синнашон то 35 сола ва шуъбаи таҳсилоти фосилавӣ бошад - бе маҳдудияти синну сол ба роҳ монда мешавад.

9.4. Бо нақшаи қабул ва номгӯи ҳуҷҷатҳо барои қабулдар сомонаҳои расмии ММТ ва ДМТ шинос шудан мумкин аст. (нигаред ба https://ntc.tjва tnu.tj)

10. ИДОРАКУНИИ ТАҒЙИРОТ

Дар ҳолативориднамуданитағйиротваётаҷдидшуданибарномаҳокафедраитахассусӣбояддаринхусусмаълумотҳоизарурировамуҳоким аиШӯроиолимонидонишгоҳбароибаррасӣватасдиқкарданманзурнамояд.

Замимаҳо

Шарњи мухтасари барномањои таълимї аз рўи фанњои њатмї

1. БАХШИ ФАНҲОИ ЗАМИНАВӢ

1.1. МОДУЛИ ИҶТИМОӢ-ГУМАНИТАРӢ

1.1.1. Фалсафа

Тавсифи мухтасари фан	**Фалсафа** - илми ҷомеашиносӣ буда, мавзӯи фалсафа шинохти ҳақиқати ҳастӣ ва объекти он тамоми ҳастӣ: табиат, ҷамъият, инсон ва қобилияти маърифатии вай аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ

Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимой-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурати омӯзиши фалсафа, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фалсафа, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи фалсафаро аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фалсафаро бо илмҳои иҷтимой-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби фалсафӣ, ки марбут ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифат кардани ҳодисоти олам; - тамаддунҳо ва ба ҷаҳонисозии арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - таърихи ташаккули миллати тоҷик; - нақши донишҳои фалсафиро дар ҷомеа муайян намуда, арзиши афкори фалсафиро дар шароити ҷомеаи техногенӣ ва иртиботӣ танҳо ба манфиати ҷоме; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои фалсафиро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ. ***Тавонад*** - оид ба ғояи афкори фалсафӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои фалсафиро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои фалсафиро оид ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифатпазирӣ; - хусусиятгириҳои афкори фалсафиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи фалсафа; - истифодаи методҳои фалсафиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда; - таъриф додани мафҳумҳои калидии фалсафаро; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Аз худ намояд*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи фалсафа - онтология - гнесоология - фалсафаи инкишоф - фалсафаи иҷтимой -антропологияи фалсафӣ -фалсафаи илм
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестї, комютерӣ)

1.1.2. Таърихи муосири Тоҷикистон

Тавсифи мухтасари фан	**Таърихи муосири Тоҷикистон**- њадафи омўзиши фан ба донишљўён додани донишњои зарурї дар бораи таърихи давлатдории муосири Тољикистон
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимой-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурати омӯзиши таърихи муосири Тољикистон, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои таърих, марҳилаҳои таърихии инкишофи Тољикистон, алоқамандии таърихи муосири Тољикистонро бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати ташаккули давлатдории муосири Тољикистон; - нақши донишҳои таърихиро дар ҷомеа муайян намуда, инкишофи таърихии халќи тољикро пурра дарк намуда, санадњои асосии таърихии рушди Тољикистон; - усулҳои асосии илмӣ ва методҳои таърихиро омӯхта, ҷиҳати пажӯҳиши корҳои илмӣ-тадқиқотии худ.

	Тавонад - оид ба инкишофи таърихи муосири Тоҷикистон андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои таърихиро; - хусусиятгириҳои афкори таърихиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи таърихи муосири Тоҷикистон; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Аз худ намояд*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- Љомеаи Тоҷикистон дар раванди таърихии муосир; - Ташаккули илм, маориф, фарҳанг дар раванди таърихи муосири Тоҷикистон; - Ташаккули соҳаҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва ҳуқуқию сиёсӣ дар раванди таърихи муосири Тоҷикистон;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ, комютерӣ)

1.1.3. Фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ** **Фарҳангшиносӣ -**илмест, ки комёбиҳои фарҳангии давраҳои гуногуни ҷомеаи инсониро фаро мегирад. Омӯзиши илми фарҳангшиносӣ ба аҳли башар имконият медиҳад, ки аз дастовардҳои бузурги фарҳангу тамаддуни гузаштаю имрӯзаи бархурдор шаванд ва ба пешрафти он мусоидат намоянд. **Диншиносӣ**- илмест, ки масоиле аз қабили сабабҳои пайдоишавӣ, барқароршавӣ ва инкишофи динҳоро дар матини таъсири байниҳамдигарии онҳо бо дигар ҷараёнҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ - сиёсӣ мавриди таҳлил қарор медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	Тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии фарҳангии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ, фарҳангӣ ва динӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** - зарурияти омӯзиши фарҳанг ва дин, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фараҳангшиносӣ ва диншиносӣ, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, тафовути фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ -ҷаҳонишавӣ ва арзишҳои фарҳангӣ, эҳёи суннатҳои ахлоқӣ, тарбиявӣ; - нақши дин ва донишҳои динӣ дар ҷомеа. -муайян намудани, арзишҳои фарҳангӣ ва динӣ дар шароити ҷаҳоншумулӣ. - корбурди усулҳои асоси илмӣ дар омузиши фани диншиносӣ ва фарҳангшиносӣ ***Тавонад*** - оид ба ғояи афкори фарҳангӣ ва динӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани масоилҳои асоси фарҳанг ва дин; - Таҳлили муқоисавӣ мосилҳои фарҳангӣ ва динӣ аз назари мутафаккирони мактабҳои гуногуни фалсафаӣ - Марҳилаҳои асоси ташаккулёби фарҳангшиносӣ ва диншиносӣҳамчун илм. - Шарҳ ва тавзеҳи масоилҳои мубрами фарҳангшиносӣ ва диншиносӣ - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Малака ҳосил намояд*** - оид ба таҳлилнамоӣ; - оид ба таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ; - оид ба ҳамкорӣ кардан бо ҳамкасбон.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Назарияи фарҳанг. Таърихи фарҳанг. Фалсафаи фарҳанг. Фалсафаи дин. Сотсиология ва дин. Равоншиносии динӣ.

Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.1.4. Сотсиология

Тавсифи мухтасари фан	**Сотсиология** - њадафи омўзиши фан ин ташаккул додани тасаввуроти умумии донишҷӯёноидбаљомеа, равишњоиасосииназариявииомўзишионватањќиќїмушкилотисотсиологиимуосир, таъсирињодисаюравандњоиљамъиятїбасоњаииќтисодиёт, њуќуќваидоракунї.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодир ба ҷустуҷӯ, таҳлили интиқодӣ ва коркарди иттилоот, истифодаи муназзам дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда мебошад; - қодир аст гуногунии ҷомеаро дар заминаи иҷтимоӣ-таърихӣ, ахлоқӣ ва фалсафӣ дарк кунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - зарурияти омӯзиши сотсиология, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои сотсиология, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи сотсиологияро аз дигар илмҳои ҷомеашиносӣ, алоқамандии сотсиологияро бо илмҳои иҷтимоӣ-инсоншиносӣ, табиӣ-риёзӣ ва техникӣ дарк карда, тасаввуроти хешро нисбати афкори гуногуни намояндагони макотиби сотсиологӣ, ки марбут ба масоили ҳастишиносӣ ва маърифат кардани ҳодисоти олам; мавзӯи ҷомеашиносӣ; - дониши муосири сотсиологӣ дар фањмиши объект ва предмети ҷомеашиносӣ; - Шахсият ҳамчун субъект ва маҳсули муносибатҳои иҷтимоӣ; - Ҷамъиятҳои иҷтимоӣҳамчун шаклҳои ташкили иҷтимоии шахсони алоҳида; ***Тавонад:*** - оид ба ғояи афкори сотсиологӣ андешаи дуруст пайдо карданро; - фаҳмидан ва шарҳ додани мафҳум ва категорияҳои сотсиологиро; - фарқ кардани ақидаҳои намояндагони мактабҳои сотсиологиро оид ба масоили љомеашиносї; - хусусиятгириҳои афкори сотсиологиро вобаста ба марҳилаҳои инкишофи љомеашиносї; - истифодаи методҳои љомеашиносиро ҷиҳати ҳал ва баррасии масъалаҳои ҳаётии мавриди баҳс қароргиранда; - таъриф додани мафҳумҳои калидии сотсиологиро; - дарк намудани масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳоро. ***Аз худ намояд:*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- љараёнњои љамъиятї; - њаракати иҷтимоӣ ва табақабандии иҷтимоӣ; - дигаргунии иљтимої; - ташкил ва идоракунии иљтимої ва њудудї; - сотсиологияи иқтисодїҳамчун як бахши донишҳои сотсиологӣ; - рафтор, шуур ва маданият.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.1.5. Сиёсатшиносӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Сиёсатшиносӣ**- яке аз илмњои љомеашиносї буда, маќсади омӯзиши фан ташаккули шаҳрвандиифаъол, фароҳамоварданизаминаиробитаифаъолияти молиявию иқтисодӣбосиёсат, иќтисодиёт, њуќуќмебошад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ

Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯзимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қодирбачустуҷӯ, таҳлилиинтиқодӣвакоркардииттилоот, истифодаимуназзамдарҳалливазифаҳоигузошташудамебошад; - қодирастгуногуниифарҳангииҷомеародарзаминаииҷтимой-таърихӣ, ахлоқӣвафалсафӣдарккунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, кифаннимазкурроазхудкардааст, бояд: **Донад:** - дастгоҳиконсептуалӣвакатегорияиилмисиёсатшиносӣ; - сохтор ва функсия сиёсатшиносӣ; - идеологияҳоиасосиисиёсиизамонимуосир; - сохтори низоми сиёсии ҷомеа; - типологияи режимҳоисиёсӣ; - пешвоёни сиёсӣ, элитаисиёсӣ; - хусусиятхои маъракаи интихоботї ва технологияҳо; - назарияҳо, консепсияҳовамоделҳоиасосиисиёсатшиносӣ; намудҳо, шаклҳо, элементҳо (сохтор) вавазифахоидавлат, инчуниндурнамоирушдидавлат; - таҷрибаитаърихиисиёсӣ, мафҳумҳоимуосирифарҳангисиёсӣ. **Тавонад:** - тањлили хусусиятњои системањои сиёсии муосир; - њаматарафа љараёнњои сиёсию њуќуќиро дар њамкории онњо ба назар гирифтан; - тахлили равандњои сиёсї; - ба самараи сиёсӣ бањо додан; - идоракунӣ; ташаккулишуурисиёсїварафторисиёсӣ; - малакаи муносибати ҳамаҷонибаба таҳлилимушкилотисиёсииҷомеа; - малакаи тањлили равандњо ва падидањои дар соњаи сиёсї ба амаломада ҷомеа; - тахлили муносибати байни сиёсат, иктисодиёт ва њуќуќ. **Аз худ намояд:** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқотиназариявӣватаҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёнихудҳамкорӣкарданро.
Номгӯи боб /мавзӯъҳои фан	- таърихи сиёсатшиносї; - режимњои сиёсї; - падидањои алоњидаи сиёсатшиносї; - таносуби њуќуќ ва сиёсат; - таъсири равандњои сиёсї ба њуќуќшиносї.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.1.6. Назарияи иќтисодї

Тавсифи мухтасари фан	**Назарияи иќтисодї** - ин илми љамъиятест, ки барои сарфакорона истифода бурдани захирањои мањдуди иќтисодї дар шароити номањдуд будани талаботи одамон меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- эњсос ва дарки равандњои иќтисодї дар асоси ба вуљуд омадани њодисањои иќтисодї, сатњу дараљаи эњсос, густариш ва инкишофи он, мустаќиман ба сатњ ва дараљаи рушди истењсолоти љомеаві вобаста мебошад. Мањз, зинањои рушди иќтисод, шоњсутун ва омилњои муайянкунандаи сатњи эњсос ва дарки њодисаву љараёнњои иќтисодї мегарданд. - омӯзиши равандњои иќтисодї дар асосї методологияи назарияи иќтисодї; - тањлили факту раќамњо ва муайяннамоии фаъолияти дурнамои субъектҳои хољагидорї мебошад. Њаёти иќтисодї њамчун љамъи бењадду канори њодиса ва љараёнњои иќтисодии људогонаю пароканда ва дар асоси ќонуну ќонуниятњои ѓайринизомии танзимшаванда ќарор мегирад. Аз ин рӯ восита ё худ фишанге зарур аст, ки фаъолияти харљу марљ (бесару сомон) бо ёрии он њисобу китоб ва танзим карда шуда, ба ягон маќсад равона карда шавад
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** -мақсадвамоњиятимакроиқтисодроазхуднамояд; - нишондиҳандаҳоимакроиқтисодїванизомиҳисобимиллиро аз худ намояд; - рушди иқтисодївазаруратимаблағгузорироазхуднамояд; - нишондиҳандаҳоимувозинатїваномувозинатиимакроиқтисодироазхуднамояд; - низоми пулию қарзиидавлатроазхуднамояд;

	- низоми молиявӣ ва буљети давлатро аз худ намояд; - сарчашмаҳоидаромадиаҳолӣ, сатҳизиндагӣвакамбизоатироазхуднамояд;м - масъалањои муњими иќтисодиёти љањонро аз худ намояд. - низоми асъорӣ ва қурбиасъорроазхуднамояд; ***Тавонад:*** -мақсадҳоииқтисодимиллирошарҳдодатавонад; - усулҳоиҳисобинишондиҳандаҳоимакроиқтисодӣванизомиҳисобимиллиробаёнкардатавона д; - сарчашмаҳовашаклҳоирушдииқтисодиронишондодатавонад; - бекорӣ, беқурбшавиипулвабӯҳрониикодирошарҳдодатавонад; - низоми бонкӣ ва миқдорипулибароимуомилот зарурро таҳлилкардатавонад; - касри буља, низоми андоз, ва сиёсати фискалии давлатро шарҳдодатавонад ; - нишондиҳандаҳоисатҳизиндагӣвасиёсатииљтимоиидавлатроаниқкардатавонад; - бозори љаҳонӣ, ҳамгироиибайналхалқииқтисодӣвамуҳољирати меҳнатирошарҳдодатавонад. - ќонуниятҳоибавуљудоииасъорвамуносибатҳоиасъориробаёнкардатавонад. ***Аз худ намояд:*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб / мавзӯъҳои фан	-Назарияи Макроиќтисод. Маќсад ва воситањои сиёсати макроиќтисодӣ -Назарияи истеъмол, пасандоз ва маблаѓгузорӣ -Назарияи мувозинати макроиќтисодӣ -Рушди иќтисодӣ - натиљаи фаъолияти иќтисоди миллӣ -Инкишофи даврагии иќтисодӣ -Сабабњо, оќибатњо ва шаклњои бўњронњои иќтисодӣ -Назарияи шуѓли ањолӣ ва бекорӣ -Низоми пулию ќарз -Таваррум ва чорањои зидди он -Низоми ќарзию бонкии муосир -Низоми молиявӣ ва сисёсати молиявии љомеъа -Сиёсати фискалии давлат. Андоз ва низоми андозситонӣ -Маљмўи даромадњои ањолӣ -Сиёсати иљтимоии давлат ва самтњои асосии он -Масъалањои назариявии иќтисоди љањонӣ -Низоми асъори молиявии байналхалќӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.1.7. Њуќуќ аз рӯи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	**Њуќуќ аз рӯи ихтисос -** маќоми фанни зарури буда, дар ташаккулёбии донишљў њамчун мутахассиси баландихтисос мавќеи яке аз фанњои асосӣ (базавӣ)-ро ишѓол намудааст. њангоми тадриси он маълумот дар бораи мафњум ва моњияти њуќуќ њамчун соњаи мустаќили њуќуќ, муносибатњои њуќуќ ва ѓ. пешкаш карда мешавад.
Намуди Машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ќодир аст, ки асосњои ќонунгузории танзими фаъолияти субъектони хољагидориро дар рафти фаъолияти касбӣ истифода намояд; - малакаи кору таҳлилва арзёбии иттилоот бо истифода аз технологияҳоииттилоотӣвакоммуникатсионӣ њанкгоми ќабули ќарорњои характери њуќуќӣ дошта бошад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмуну мафњумњои падидањои алоњидаи соњаи муносибатњои њуќуќро аз худ намояд: - хусусиятњои хоси падидањои алоњидаи њуќуќро омўзад; - татбиќи амалии муносибатњои алоњидаро анљом дода тавонад; - љињатњои амалии басташавии падидањои алоњидаи њуќуќро аз худ намояд; - танзими њуќуќии гузариш ба муносибатњои иќтисоди бозоргонӣ дар муносибатњои њуќуќро аз худ карда бошад; - дар бораи гуногунии ќонунгузории њуќуќи давлатњо маълумоти кофӣ дошта бошад. ***Тавонад:***

	- мазмуну мафњумњои асосии падидањои њуќуќро шарњ дода тавонад: - хусусиятњои њар як муносибатњои њуќуќро муайян карда тавонад; - унсурњои таркибии муносибатњои њуќуќро аз худ кунад; - оќибати риоя накардани муносибатњои њуќуро аз худ намояд ***Аз худ намояд:*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқотиназариявӣватаҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёнихудҳамкорӣкарданро.
Номгӯи боб/ мавзӯъҳои фан	Маълумоти умумї дар бораи њуќуќ Њуќуќ иќтисодиёт бозор Соњибкор ва њуќуќи соњибкорї Мафњум ва намудњои сарчашмањои њуќуќи соњибкорї Асосњои амволии фаъолияти соњибкорї Асосњои амволии фаъолияти соњибкорї Асосњои ташкилї- њуќуќии фаъолияти соњибкорї Ќабули санљиши фосилавии 1-ум (рейтинги 1-ум) Асосњои њуќуќии муфлисшавї Мафњум, мазмуну мўњтаво ва таъмини њуќуќии менељмент Шартномањо дар бахши фаъолияти соњибкорї Намуди шартномањо дар бахши фаъолияти соњибкорї Шартномаи мењнатї Тартиботи мењнатї. Интизоми мехнат Намудњом рухсатї Њифзи њуќуќњои соњибкорон Мафњум ва аломатњои муфлисшавї
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ЗАБОНӢ

1.2.2. Забони русӣ аз рӯйи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	**Забони русӣ аз рӯи ихтисос**- забони муоширати байни миллатҳо ба шумор меравад. Забони русӣ барои ғанӣ гардидани забони миллии мо таъсири муфид мерасонад. Оиди боигарӣ ва иқдидори забони русӣ мутафаккирони адабӣ ва ҷамъиятӣ - шоирони классики рус дар осори худ қайд намудаанд. Забони русӣ аз рӯи ихтисос барои баланд бардоштани маданияти нутқи донишҷӯён, шуурнокӣ, забондонӣ ва муоширати онҳо бо ин забон истифода бурда мешавад. Забони русӣ аз рӯи тахассус барои мукаммал намудани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ, аз худ намудани матнҳои тахассусӣ, таҳлилу тавзеҳ додани мундариҷаи матн истифода бурда мешавад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ (амалӣ), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-маҳорати таҳлили иттилооти дар раванди таълим ба даст оварда, такмили дониш ва малакаи аз рӯи ихтисос ба даст овардашуда ва тадбиқи амалии он дар ҳалли масъалаҳои дар пеши худ гузошташуда. -доштани маҳорати дуруст тартиб додани ҷумла бо истифода аз калима ва ибораҳо аз рӯи тахассус.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ намудааст, бояд **Донад:** - Аҳамияти омӯзиши забони русӣ, қоидаҳои асосии грамматика ва имлои забони русӣ; - Тарзи дурусти талаффузи садонокҳои безада дар ҳиҷо ва калима, тарзи дурусти истифодаи калима дар падежҳо, тасрифи исм, сифат, ҷонишин, шумора ва сифити феълӣ. - Хелҳои ибораҳо, тарзи дуруст сохтани ибораҳо ва ҷумлаҳо бо забони русӣ. - Коидаҳои дуруст истифода бурдани аломатҳои китобатӣ. ***Тавонад:*** -Истифодаи калима ва ибораҳои тахассусӣ аз рӯи ихтисоси интихобшуда ҳагоми омодасозии рефератҳо, маърӯзаҳо, корҳои курсӣ. -Дар мавзуҳои гуногун бо истифода аз адабиёти бадеӣ ва тахассусӣҳамсӯҳбат шуда тавонад. -Дониш ва малакаи ба даст овардаи худро дар фаъолияти илмӣ - таҳқиқотии худ истифода барад. ***Донишҷӯ бояд азхуд намояд:***

	-Маҳорат ва малакаи таҳлил намудан; -Бурдани корҳои илмӣ - таҳқиқотӣ; - Маҳорати муошират бо ҳамкорон ва шахсони дар гирду атрофбуда.
Номгӯи боб/ мавзӯъҳои фан	1. Маълумоти асосӣ оиди забон; 2. Қисматҳои асосии фанни забони русӣ (фонетика, лексика, лексикология, фразеология, мафҳуми грамматика: морфология, синтаксис, услубшиносӣ , аломатҳои китобатӣ).
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Иҷрои машқҳо, таҳлили матну луғатҳои тахассусӣ, таҳияи ҳуҷҷату санадҳои расмӣ-коргузорӣ; пурсиш аз рӯи саволномаҳо (карточкаҳо); суҳбати инфиродӣ (қабули КМРО); супоришҳои тестӣ (ҳангоми қабули рейтинг)
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон тариқи компютер (тестӣ)

1.2.3. Забони хориҷӣ (англисӣ) аз рӯйи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	**Забони англисӣ аз рӯи ихтисос** - яке аз забонҳои ғарбии гурӯҳи забонҳои германӣ мебошад, ки имрӯз дар Британиёи Кабир, Ирландия, Амрикои Шимолӣ, Австралия, Зеландияи Нав, Канада, ҳамчунин дар яккатор кишварҳои Осиё ва Африқо мустаъмал буда, бештар аз 500 млн. сокинони сайёраи мо ҳоло бо ин забон такаллум менамоянд. Мақсади асосии таълими забони англисӣҳамчун забони хориҷӣ истифодаи амалии он мебошад, то ки забон чун воситаи муошират аз худ гардад ва маҳорати зарурӣ барои бо муваффақият ёд гирифтани забон ба даст ояд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-тарзи талаффузи овозҳо, оҳанг, задагузорӣ ва хусусиятҳои асосии тарзи пурраи талаффуз, ки барои вожаҳои касбӣ хос мебошанд, аз худ намудани мавзӯҳои асосии грамматикӣ, дуруст тарҷума намудани ҷумла, мазмуни матнро дарк намудан, ба саволҳо ҷавоб додан, бой гардонидани луғати тахассусӣ ва мухтасар баён намудани мазмуни матни тахассусӣ;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - ҳадафи омӯзиши забони англисӣ, нақши забони англисӣ дар тарақиёти соҳаи энергетика, мақоми рӯзафзуни забони англисӣ дар ҳаёти ҷомеаи муосири тоҷик; фарҳанг ва анъанаҳои милливу таърихии кишварҳои забонашон омӯхташаванда, одоби сухан, муошират, нутқи муколамавӣ; ***Тавонад:*** ***а***) Фаҳмиш (дарккунӣ): - фаҳмидани мазмуни машқҳое, ки дар асоси маводҳои омӯхташудаи лексикӣ ва грамматикӣ тартиб дода шудаанд. б) Нутқи даҳонӣ : - дар асоси маводҳои омӯхташудаи лексикӣ мазмуни матни хондашуда ё аудио, видео, машқҳоро нақл карда тавонистан. - дар асоси мавзӯи омӯхташуда сӯҳбат карда тавонистан - матнҳои хониши инфиродӣ ва хонагиро хондан, сӯҳбат намудан ва нақл кардан. Мухтасар сӯҳбат намудан оиди масъалаҳои хаётии мавриди баҳс қароргиранда. Таъриф додани вожаҳои калидии тахассусӣ. в) Хониш - маҳорату малакаи бо матн кор карданро соҳиб гардидан (тасриф, фикрбандкунӣ ва исботи фикри худ), ривоҷи маҳорату малакаҳои хониши пешакӣ, шиносоӣ ва омӯзиш дар вақти кор бо маводҳои таълимӣ. г) Нутқи хаттӣ: - мазмуни матни хондашуда ё гӯшкардашударо бо тарзи хаттӣ баён карда тавонистан. ***Аз худ намояд:*** - малакаи муҳокима намудан; - малакаи таҳлил намудан; - малакаи аз назаргузаронӣ; - малакаи муошират намудан;
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- фонетика - лексилогия - морфология - синтаксис - фразеология - услубшиносӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, наворхои (видео)таълимӣ
Шаклҳои назорати	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ

ҷорӣ	
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.3. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАБИЙ-ИҚТИСОДӢ ВА ТЕХНОЛОГИЯИ ИНФОРМАТСИОНӢ

1.3.1. Технологияи информатсионӣ

Тавсифи мухтасари фан	**Технологияи информатсионӣ**- илми техникӣ буда, дар бораи усул ва воситаҳои коркарди иттилооти додашуда бо ёрии мошинҳои электронии ҳисоббарор, дар бораи равандҳои иттилоотии системаҳои техникӣ, табиат ва ҷомеа маълумот медиҳад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур бояд ташаккул ёбанд	- малакаи воридкунӣ, ҷустуҷӯ, таҳлил ва коркарди иттилооти компютерӣ, истифодаи он ҳангоми ҳалли вазифаҳои дар пеш гузошташуда; - малакаи истифодабарӣ аз барномаҳои гуногуни компютерӣ; - барои мутахассисони ҳамин соҳа малакаи барноманависӣ дар забонҳои гуногун.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - зарурати омӯзиши фанни технологияи иттилоотӣ, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои фан, марҳилаҳои таърихии пайдоиш ва таназзули компютерҳо, алоқамандии фанни мазкур бо илмҳои иҷтимой-инсоншиносӣ, табий-риёзӣ ва техникӣ, тасаввуроти хешро нисбат ба масоили иттилоотонии ҷомеа; - таъминоти техникии компютерҳо; - таъминоти барномавии компютерҳо; - на камтар аз 3 ё 4 асосҳои забонҳои барномасозӣ; - рамзонидани иттилоот ва шаклҳои алгоритмҳоро. ***Тавонад:*** - тарз ва усули дурусти гузориши масъалаҳои барномасозӣ; - сохтани алгоритми ҳалли масъалаҳоро; - навиштани барнома дар асоси алгоритми сохташуда; - ворид кардани барнома ба компютер, таҳлил ва танзими он; - гирифтани натиҷаҳои барнома ва таҳлили дурустии онҳо; - истифода кардан азбарномаҳои амалии офисӣ (таҳриргарҳо ва ҷадвалҳо); - омода кардани рунамосози (слайди) тасвирӣ барои баромадҳо; - истифода кардан аз барномаҳои графикӣ ва зиддивирусӣ. ***Аз худ намояд:*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- муқаддимаи фан ва мафҳумҳои асосӣ - таъминоти техникии компютерҳо - таъминоти барномавии компютерҳо - системаҳои оператсионӣ (СО Windows) - таҳриргари матнӣ ва графикии Microsoft Word - таблитсаи электронии Microsoft Excel - истифодаи рунамосозҳои (слайдҳои) тасвирӣ барои баромадҳо - барномаҳои графикӣ бо рангрезии функсионалӣ - таҳияи алгоритмҳо ва татбиқи системаҳои ҳисоб - забонҳои (муҳитҳои) барномасозӣ - барномаҳои зиддивирусӣ - хадамоти интернет
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Иҷрои супоришҳои тестӣ, ҳимояи ҳисоботи корҳои озмоишӣ, гузаронидани суҳбати инфиродӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.3.2. Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография

Тавсифи мухтасари фан	**Географияи иқтисодии Тоҷикистон бо асосҳои демография**- илм дар бораи ќонуниятњои љойгиркунонї, якљоякунї ва бањамтаъсиррасонии ќуввањои истењсолкунанда дар раванди истифодаи муњити географї дар марњилањои гуногуни рушди љамъиятию таърихї мебошад
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ

Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- тарзњои аз худ намудани сарватњо ва шароитњои табиї, роњњои самарабахш истифода кардани онњо, њифзи табиат ва муњити зистро аз худ карда бошад; - ќобилияти фаҳмиданиравандҳоииқтисодиидарҷомеабаамаломадаватаҳлилитамоюлҳоирушдииқтисодиТољикистонваҷаҳон.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмуни мафњумњои асосии географияи иќтисодию иљтимоии Тољикистон ва љањонро аз худ карда бошад: - асосњои нонњиябандии иќтисодї, дараљањои принсипњо ва меъёрњои асосии онро донад; - моњияти љойгиркунонии истењсолотро дар заминаи мављудияти ашёи хом, энергия, сўзишворї ва сонњањои ашёи хомталаб, мењнатталаб ва энергияталабро комилан дарк карда тавонад; - тарзњои аз худ намудани сарватњо ва шароитњои табиї, роњњои самарабахш истифода кардани онњо, њифзи табиат ва муњити зистро аз худ карда бошад; - дар бораи тараќќиёти сонњањои афзалиятнок маълумоти кофї дошта бошад. ***Тавонад:*** -дар дарсњо ва машѓулиятњо иштирок намуда, ќоидањои муќаррааргардидаи дохили донишгоњро риоя намояд; - мазмуни мафњумњои асосии географияро шарњ дода тавонад; - омўзиши минбаъдаи тахассусњои иќтисодї ва љамъи ихтисосњо бидуни донистани њолатњои намоёнтарини географияи иќтисодию иљтимоии Тољикистон ва љањон ѓайриимконанд, баён карда тавонад; - тарзњои аз худ намудани сарватњои табиї, роњњои самарабахш истифода кардани онњо, њифзи табиат ва муњити зистро истифода карда тавонад; - гуногунии омилњои љойгиркуниро шарњ дода тавонад. ***Аз худ намояд:*** - малакаи муҳокима намудан; - малакаи таҳлил намудан; - малакаи аз назаргузаронӣ;
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Асосњои назариявї ва мавќеи илми географияи иќтисодию иљтимої дар низоми илмњои иќтисодї ва табиї Ќонуниятњо, принсипњо ва омилњои љойгиркунонии ќуввањои истењсолкунанда Љумњурии Тољикистон дар харитаи сиёсии љањон Шароити табиї ва сарватњои табиии Љумњурии Тољикистон Комплекси кишоварзї-саноатии Љумњурии Тољикистон Асосњои назариявии нонњиябандии иќтисодї ва тавсифи нонњияњои иќтисодии Љумњурии Тољикистон Комплекси њудудї-истењсолии Тољикистони Љанубї (КЊИТЉ) Тавсифи комплекси наќлиёт ва робитањои иқтисодиихориљииЉумњурииТољикистон Харитаи сиёсии љањон ва типологияи мамлакатњо Географияи ањолии љањон Географияи сарватњои табиии љањон Хољагии љањонї ва таќсимоти байналмилалии мењнат Географияи сайёњии байналмилалї Географияи сонњањои хољагии љањонї Географияи наќлиёти љањон Проблемањои глобалии давраи муосири тамаддуни љањонї
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

1.3.3. Экология

Тавсифи мухтасари фан	**Экология** - илмест, ки муносибатҳои организмҳои зинда ва ғайри зиндаро дар табиат меомӯзонад. Муҳити зист тамоми шароитҳои барои зиндагӣ лозимиро, ки инсон бе он наметавонист ва наметавонад вуҷуд дошт, фароҳам меорад. Инсон дар давраи таърихии тараққиёташ барои қонеъ намудани талаботҳои худ ҳазорҳо намуди ҳайвоноту растаниҳоро нобуд сохта, на танҳо муҳити атроф, балки манбаъҳои хурокворӣ, маводҳои сохтмонӣ ва манбаъҳои хӯрокаи олами ҳайвонотро ба хатари нобудшавӣ овардааст. Сабаби асосии чунин рафтор дар он аст, ки бисёри шахсони алоҳида, мардумон, баъзе аз табақаҳои ҷамъиятӣ аз оқибатҳои буҳрони экологӣ хабардор нестанд ва ё маърифати экологии ин табақа на онқадар рушт кардааст. Мақсади омӯзиши фанни Экология тайёр кардани мутахасисони соҳибмаълумоте, ки бо дониши назариявӣ ва амалӣ муккамал мебошанд, иборат аст.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор

Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- таҳлил ва амалӣ намудани проблемаҳои экологӣҷиҳати паст кардани таъсри антропогенӣҳангоми фаъолият дар истеҳсолот ва тадбиқ кардани лоиҳаҳои иқтисодӣ кишвар аз назари экологӣ; - истифодаи оқилонаи захираҳои табиат (аз ҷумла об, хок ва растани) ва ҳифзи он; - таъмини фаъолияти дурусти дастгоҳҳои газу чанг тозакунанда, обӣ ифлос ва коркарди партовҳои санотию маишӣҳамчун ашёи хоми дуюм дараҷа.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - зарурияти омӯзиши экология, мафҳумҳои асосӣ, вазифаҳои экология, марҳилаҳои таърихии инкишофи фан, фарқи экологияро аз дигар илмҳои техникӣ ва биологӣ, алоқамандии экологияро бо илмҳои иқтисодӣ, табиӣ-риёзӣ, қонуниятҳои экологи ва гардиши моддаҳо дар табиат; - вазъи экологии имрӯза ва фардои муҳити табиӣ, пешгуи кардани таъсири антропогени ба муҳити атроф ва оқилона истифодабарии сарватҳои рӯизамини ва зеризаминӣ ; - нақши донишҳои экологӣ барои мутахассисони самтҳои гуногуни иқтисодиёт (саноат, энергетика нақлиёт, ва ғайра); - усулҳои асосии илмӣ экологи ҷиҳати таҳия намудани нақшаҳо ва лоиҳаҳои иқтисодиёти кишвар аз назари экологӣ, пешбурди фаъолиятҳо оид ба корҳои илмӣ-тадқиқотӣ. ***Тавонад:*** - пайдо кардани андешаҳои дуруст дар самти таҳлили физики-химияви муҳити атроф ва таъсири антропогении ба фазои атмосфера, об ва замин; - истифода ва риояи асосҳои ҳуқуқӣ, китоби сурх, консепсия ва меъёрҳои экологӣ барои самтҳои гуногуни истеҳсолӣ; - дарки масоили мубрами муосир ва роҳҳои ҳалли онҳо; - рушди маърифати экологии аҳолӣ, беҳдошти муҳити зист ва рушди устувор; - мониторинги экологӣ дар экосистемаҳои гуногун ва дастрас намудани натиҷаҳои таҳлили ба аҳолӣ; - муайянкунии усулҳои гуногуни коркард ва истифодабарии партвҳо ба муҳити зист; - ҳалли проблемаҳои глобали, маҳали ва локали Тоҷикистон ва мавзеъҳои ҳифзшавандаи он; ***Аз худ намояд:*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёни худ ҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- таърихи экологияи умумӣ - ҳифзи муҳити зист - илми экологӣ - экологияи иҷтимоӣ -экологияи иқтисодӣ -экологияи шаҳрсозӣ - экологияи саноатӣ ва кишоварзӣ -экология нақлиётӣ -экологияи энергетикӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.1. МОДУЛИ ФАНҲОИ УМУМИКАСБӢ

2.1.1. Забони муосири тољикї

Тавсифи мухтасари фан	**Забони муосири тољикї** ќисматњои муњимтарини илми забоншиносї: фонетика, лексикология, морфология, синтаксис, пайдоиш ва инкишофи низоми забони адабиро дар сатњи овошиносї (фонетика), вожашиносї (лексикология), воњидњои фразеологї, сарфу нањв ва алоќањои байни онњо, бо назардошти нозукињои услуби бадеї ва публисистї меомўзад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ (тањлили ової, луғавї, сарфї ва нањвии љумлањо), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор.
Забони таълим	Тоҷикӣ, русї
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ќонунмандињои луғавї, фонетикї, талаффузї, сарфу нањви забони адабии муосири тољикиро медонад; - зуњуроти луғавии забони муосири тољикиро тањлил карда метавонад; - шаклњои морфологї, синтагмањо, љумлањо, сохтори мураккаби нањвиро дар пояи сохториву маънoї ва иртиботию грамматикї тањлил карда метавонад; -дар тањияи маводи журналистї ќоида ва меъёрњои забони адабии муосири тољикро риоя мекунад; - ќобилияти истифода аз сарчашмањо, адабиёти илмї, нашриёњои даврї ва луғатњоро дорад.

Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - маънои луғавии калима ва мавќеи истеъмоли он; - мавќеи истеъмоли воњидњои луғавї, фразеологї, сарфї, нањвї; - меъёри истифодаи воњидњои забониро дар жанрњои журналистика; - усулҳои тањлили матни публитсистиву бадеї; - таносуби маънои луғавии калимањоро дар воњидњои иртиботї. ***Тавонад:*** - истифодаи бамавриди воњидњои забон; - беғалат навиштан ва баён кардани матлаб; - мустаќилона тањия кардани матн; - интихоб ва истифодаи воњидњои забон дар матни журналистї; - истифодаи мустаќилонаи луғатњои тафсирї; - мустаќилона тањлил кардани воњидњои забонї. ***Малака њосил намояд:*** - ќобилияти бо забони адабї тањия намудани матни журналистї; -ќобилияти тањлил ва баррасии маънои маводи журналистї; -ќобилияти тањлил ва инъикоси масъалањои забон дар ВАО.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	**Лексикология** Мафњуми забони тољикї;Маънои луғавии калимањо; Њодисањои маъноии сермаъної, синонимия,антонимия, омонимия, паронимия; Таркиби луғавї ва таснифи он: калимањои аслї ва иќтибосї, Таснифоти услубии калимањо. **Фразеология** Воњидњои фразеологї ва сохтори онњо; Гурўњњои семантикии воњидњои фразеологї; **Лексикография** Навъњои луғат; **Фонетика** Фонемањои забони тољикї, таснифоти овозњои садонок ва њамсадо; Њодисањои фонетикї; Њиљо ва навъњои он; Зада ва ќолабњои заданокии калимањои забони тољикї; Оњанг ва навъњои он; Хусусиятњои фонетикии нутќ; **Морфология (сарф)** Воњидњои морфологии забони тољикї: маънои грамматикии калимањо ва воситаи -ифодаи онњо; Њиссањои нутќ; Исм ва хусусиятњои грамматикии он; Сифат ва аломатњои морфологии он; Маълумоти умумї дар бораи љонишин; Феъл њамчун њиссаи нутќ; Зарф ва хелњои он; Пешоянду пасояндњо; Пайвандакњо ва маънову вазифањои онњо; Њиссачањо; Нидо ва хелњои он; Калимањои таќлидї. **Синтаксис (нањв)** Мавзуи бањси нањв; Ибора ва хелњои он; Љумла ва љанбаи сохторї ва коммуникативии он; Таљзияи маъноии љумла; Хелњои љумла аз рўйи ифодаи маќсад; Сараъзоњои љумла; Аъзоњои пайрави љумла; Хелњои сохтории љумла; Љумлаи мураккаб; Љумлањои мураккаби пайваст; Љумлањои мураккаби сертаркиб, пайвандакдор ва бепайвандак; Љумлањои мураккаби тобеъ; Сарљумла; Љумлаи пайрав ва навъњои он (мубтадо, хабар, муайянкунанда, пуркунанда, њол); Муродифоти љумлањои мураккаби тобеъ бо љумлаи пайрав; Љумлаи мураккаби тобеи бепайвандак, пайвандакдор, сертаркиб; Воњиди томи нањвї; Матн ва хелњои он; Нутќи айнан ва мазмунан наќлшуда; Аломатњои китобат дар воњидњои нањвї.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, тањлили љумлањо, тањияи матнњо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї)

2.1.2. Услубшиносии ВАО

Тавсифи мухтасари фан	**Услубшиносї ва тањрири адабї -** илмест, киуслубиёти забон, воситањои муассири луғавию граммтикї, хушоњангї, наќсоњои балоғати калом, фонетикї, имконоти услубии воњидњои лексикї, категориянњои семантикиву услубї, имконоти услубии морфология, калимасозї ва услубиёти синтаксисиро дар заминаи маводи ВАО ва асарњои публитсистї меомўзонад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарї, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русї
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ќобилияти дарки услубиёти забон, воситањои муассири нутќ ва нозукињои њусни баён; - бамавќеъ истифода бурдани воситањои муассири луғавию грамматикї аз захираи луғавии забон; -истифодаи бамавќеи воњидњои њаммаънои луғавї дар фаъолияти журналистї; - ќобилияти аз худ намудани муродифоти морфологию калимасозї, вариантнокии иборањо ва истифодаи дурусту бамавќеи онњо; - истифодаи дурусти ќолабњои ифодаи фикр дар фаъолияти касбї;
Натиљаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:***

даст меоянд	- қоидаҳои имло, талаффуз ва аломатҳои китобат; - меъёрҳои забонӣ ва услубӣ, таснифоти услубии воситаҳои забонӣ; - шохаҳои услубиёти забон ва муҳимтарин мафҳумҳои он; - имконоти услубии қисмҳои забон ва воситаҳои муассири баён; - имконоти услубии каттегорияҳои семантикӣ; - принсипҳои истифодаи махсусиятҳои забон дар матнҳои журналистӣ; - қоидаҳои асосии таҳрири адабии матнҳои журналистӣ ва хусусиятҳои забонии чунин матнҳо; ***Тавонад:*** - тартиб додани матнҳои журналистӣ мувофиқи қоидаву меъёрҳои забони тоҷикӣ; -риоя намудани қоидаҳои имло ва аломатҳои китобат ҳангоми навиштани матн; - риояи меъёрҳои талаффузи забони адабӣ ҳангоми қироати матнҳо; - ошкор ва бартараф намудани ғалатҳои услубиию мантиқии матнҳои ВАО; - риояи меъёрҳои ҳусни баён дар фаъолияти касбӣ; - таҳрири асарҳои журналистӣ ва дигар навъҳои матн; ***Малака пайдо намояд:*** - тарзи дурусти баёни фикр, интихоби дурусти воситаҳои забонӣ мувофиқ вобаста ба вазифаҳои коммуникативии матн, роҳу усулҳоиислоҳи нутқи худ ва ғайра; -тартиб додани матнҳои шифоҳию хаттӣ, ташкили дурусти диалог дар шароитҳои гуногун; - қобилияти таъсирбахш гардонидани баёни фикр дар ҳолатҳои гуногун .
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Мафҳуми услубшиносӣ Баъзе нуқсонҳои калима ва ҷумла аз нақтаи назари балоғати калом Воситаҳои муассири забон Меҳёри забони адабӣ Имконоти услубии воҳидҳои забон Хусусиятҳои услубии воситаҳои лексикӣ Имконоти услубии калима Имконоти услубии ҳодисаҳои семантикии воҳидҳои луғавӣ Имконоти услубии воҳидҳои фразеологӣ Имконоти услубии ифодаҳои маҷозӣ Имконоти услубии воҳидҳои морфологӣ ва калимасозӣ Имконоти услубии воҳидҳои синтаксисӣ Муродифоти наҳвӣ ва имконоти услубии онҳо Имконоти услубии ибора Имконоти услубии ҷумлаи сода Имконоти услубии тартиби калима дар ҷумла Имконоти услубии аъзоҳои чидаи ҷумла Имконоти услубии ҷумлаҳои мураккаб Аломатҳои асосии таҳрир Навъҳои таҳрир
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимӣ, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳоитестӣ, суҳбатиинфиродӣ, таҳлилиҷумлаҳо, таҳияиматнҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳӣ, хаттӣ)

2.1.3. Таърихи адабиёти тољик

Тавсифи мухтасари фан	**Таърихи адабиёти тоҷик**таърихиадабиётихаттиихалқитоҷикроаззамонизуҳурашсаркардатобаимрӯздариртиботимустаҳкамбоавзоисиёсӣ-иҷтимоӣвафарҳангӣдаврабадаврамеомӯзад. Донишҷӯёнробохусусиятҳоиадабииҳардавраиадабиёт, сабкҳо, ҷараёнҳоиадабӣ, бочеҳраҳоиасосииадабӣ, шахсиятиэҷодиионҳоваосорашоношномекунад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русї
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти истифодабарӣазадабиётибадеӣваилмӣоидбатаърихиадабиёти форсии тоҷикӣ; истифодаидурустисарчашмаҳоиадабӣ, таърихӣ, варҳангҳо, феҳристҳо...; - қобилияти таҳлилкунӣ ва коркарди масъалаҳои марбут ба падидаҳоиадабӣ, муҳтавоиғиявииосориадибонвамақомиодартаърихиадабиёттаshаккулмедиҳад; - дар донишҷӯ тафаккури таҷзиявиютаҳлилӣ оид ба масъалаҳоигуногуниадабӣ, вобаста ба таърихи адабиётро ба вуҷудмеорад; - малакаи мустақилонакоркарданрӯимавзӯъҳоитаърихиадабиётитоҷикроташаккулмедиҳад; - оид ба асарҳоиалоҳидаиадабӣандешиданвабаҳододан ба онҳоромеомӯзад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки ин фанро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмун, моњият, хусусият ва вазифањои фанни таърихи адабиёти тоҷик; - мафњум, нишонањо, истилоҳотиадабӣ; - асосњои назариявии пайдоиш ва ташаккули фанни таърихи адабиёт; - мавќеъи фанни таърихи адабиёти тоҷиик дар низоми илмњои адабиётшиносӣ; - мафњум, моњият ва ҳунариэҷодиадабӣ; - дарки назму насри бадеӣ, донишҳоиадабӣва дар амал татбиќ намудани онњо; - хусусиятҳоимуҳимтариниҳардавраи адабӣ; - дарки дурусти ҳарасариадабӣвамасъалаҳоиворисиятваанъанаҳоадабӣ. ***Тавонад:*** - ќобилияти мустаќилона аз худ намудани шарҳиҳолва мероси адабии ҳарчеҳраиадабӣ, усулњои нави тањќиќот, инкишофи касбияти илмї ва амалии фаъолияти касбии худ; - ќобилияти мустаќилона аз худ намудан ва дар амал истифода намудани донишњо ва малакањои нав; - ќобилияти тањлил ва истифода намудани сарчашмањои гуногун оид ба дарки падидањои адабӣ; - ќобилияти мустаќилона омодасозии супоришњо вобаста ба масъалаҳоитаърихиадабиёт. ***Малака њосил намояд:*** -коркарди маълумоти сарчашмаҳоиадабӣватаърихӣ оид ба намояндагони таърихи адабиёти тоҷиквамеросиадабиионҳо.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Фанни таърихи ададбиёт ва ҳадафҳоиомӯзишион Сарчашмаҳоиомӯзишитаърихиадабиётифорсии тоҷикӣ Адабиёти қадимвамоҳиятион Адабиёти тоҷикдардавраиҳокимиятиарабҳо Адабиёти даврai шуубия ва моҳиятион Адабиёти тоҷикдарасри 10 Рӯдакӣпоягузориадабиётиклассикииифорсииитоҷикӣ Намояндагони барҷастаиадабиёти аҳдиСомониён Фирдавсӣ–офарандаиҳамосаимиллӣ“Шоҳнома”вахусусиятҳоиғоявиюбадеиион Адабиёти нимаи аввали асри 11 ва хусусиятҳоиумдаион...
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Имтиҳони фосилавӣ (Р-1, Р-2).
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ – комютерӣ, шифоњї)

2.1.4. Таърихи адабиёти хориљї

Тавсифимухтасарифан	Таърихи адабиёти хориҷӣомӯзиши муҳимтарин равияҳои адабӣ, конуниятҳои инкишоф ва хусусиятҳои марҳилавии адабиёти бадеии мамолики ҷаҳон, сабки эҷодии адибони алоҳида ва роҳу усулҳои тањқиқи осори онҳоро дар бар мегирад. Маърифати адабиёти ҷаҳон барои таҳлилу баррасии қиёсии асарҳои адабӣва вижагиҳои эҷодии аҳли қалам зарур буда, боиси амиқрафти тафаккури зебошиносї мегардад.
Намуди машғулиятҳо	Лексионӣ, амалӣ (ҳалли масъалаҳо), кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор.
Забонитаълим	тоҷикӣ.

Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- воќиф будан аз адабу ҳунари намояндагони адабиёти ҷаҳонӣ дар раванди ҷаҳонгаройва гуфтугӯи тамаддунҳо; - имкон ва қудрати таҳлили ҳусну қубҳи осори бадеии ҳунарӣдар ҳамаи анвои жанрӣ; - неруи фаҳму дарки муҳимтарин андешаҳои инсонпарваронаи адибони манотиқи гуногуни ҷаҳон; - ташаккули худшиносии миллӣ дар заминаи баррасии намунаҳои беҳтарини назму наср вадраматургияи ҷаҳонӣ; - дарёфти мавқеи асили шаҳрвандӣдар пояи омӯзиши адаби ҷаҳон ва устувор гардидани қобилияти тафаккули таҳлилӣдар заминаи равандҳои ҷаҳонишавӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - беҳтарини осори шифоҳии мардуми ҷаҳон; - муҳимтарин масъалаҳои пайдоиш, ташаккул ва рушди адабиёти бадейҳамчун санъати сухан; - бузургтарин симоҳои адабиёти ҷаҳонро, ки таъсир ба равандҳои умумиҷаҳонї доранд; -аз муҳимтарин марҳилаҳои рушди адаби ҷаҳон ва шакл гирифтани афкори пешқадами адабию бадейва эстетикйогоҳшавад; - тарзу усул ва роҳу равиши бозтоби воқеияти иҷтимоиро дар осори адабӣфаҳмида тавонад; - аз бузургтарин ва маъруфтарин мактабҳои адабӣва ривияҳои эҷодӣдар гушаҳои гуногуни дунё огоҳӣпайдокунад. ***Тавонад:*** - таҳлили мавзуӣ, ғоявӣва адабию эстетикии асари бадеии ҳунарӣ; - фарқ карда тавонистани истилоҳоти миллии адабӣаз истилоҳоти мансуб ба адабиёти бадеии халқҳои гуногуни ҷаҳон; - умумият ва тафовути назари адибон ба табиат ва сохтори осори ҳунарӣ; - аз анбуҳи осори адабӣҷудо карда тавонистани асарҳое, ки ба образҳои ҷовидонаи адабиёт ихтисос пайдо кардаанд; - аз натиҷаи мутолиаи осори тавсияшаванда андешаи шахсии худро оид ба мазмуну муҳтаво ва ғояи асар, инчунин бозтоби ҷаҳонбинии адиб дар асар пайдо ва ташаккул дода тавонад. ***Малака ҳосил намояд:*** - таҷрибаи таҳлили ҳамаҷонибаи асари бадей; - ҳосил намудани афкори худӣоид ба ин ё он асари бадей; - бо усули қиёсӣбаррасӣнамудани асарҳои адибони гуногун;
Номгӯи боб/мавзӯъҳоифан	Шарҳу тафсири асотири Юнони бостон Нишон додани саҳми Гомер дар адабу фарҳанги Юнони бостон Заминаҳои пайдоиши достонҳои даврӣ Пайдоиши жанри драма ва хусусиятҳоион Додани маълумот дар бораи драманависон Эсхил, Софокл; Пайдоишваташаккули мазҳака; Нақши адабиёти Юнону Рими бостон дар инкишофу пешрафти адабиёти Аврупои Ғарбӣ Омилҳои пайдоиши адабиёти асрҳои миёна «Достони Роланд» намунаи барҷастаи эпоси қаҳрамонӣ Мафҳум ва моҳияти Интибоҳ МаданиятизамониЭҳёвавижагиҳоион Намояндагони маъруфи замони Эҳ; Баррасии муҳимтарин равияҳои адабии асри XVIII Аврупои Ғарбӣ Пайдоиши маорифпарварӣдарФаронса Волтер, Дидро, Руссо –маорифпарварони Фаронса Класситсизм ва ҷонибдорони он дар адабиёти Олмон Ақидаҳои адабии Лессинг Гёте ва Шарқ, ҷойгоҳи адаби форсӣдар осори Гёте Бунёди драматургияи миллии итолиёй, Галдони – бунёдгузори он; Вижагиҳои романтизм дар адабиёти Амрико Адабиёти Аврупо дар асри XIX Рушди романтизим дар Англия, Фаронса ва дигар кишварҳои аврупой Байрон – шоири романтик Заминаҳои пайдоиши реализми танқидӣ Балзак, сохт ва таркиби “Мазҳакаиинсонӣ” Реализми танқидӣдар адабиёти амрикоӣ, М.Твен, Ҷ.Лондон, Т.Драйзер, Э.Хемингуэй Пайдоиши реализми ҷодуӣдар адабиёти Амрикои Лотинӣ Вижагиҳоиадабиёти асри XX Осиёи Шарқӣва Ҷанубу Шарқӣ Акутагава новелланависи японӣ Нақши Лу Син дар адабиёти муосири Чин Адабиёти Хинду Покистон, Такур ва Муҳаммад Иқбол Сабку нигориши тоза дар адабиёти Эрон, С.Ҳидоят–нависандаи зеҳнгаро Таъсиргузории адабиёти рус ба дигар адабиётҳо, Толстой ва насри ӯ. Тарҷумаи асарҳои адибони ҷаҳон бо забони тоҷикӣ.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ, стендҳои лабораторӣ.
Шаклҳоиназоратиҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, қабули адабиёти бадеї.

Шаклиарзёбиинатиҷаиниҳоитаълимифан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

2.1.5. Таърихи журналистикаи ватанї

Тавсифи мухтасари фан	**Таърихи журналистикаи тољик** омилњои пайдоиш, ташаккул, инкишоф ва тањаввули журналистикаи тољикро бо назардошти таъсиси матбуоти даврї, ољонсињои иттилоотї, радио, телевизион, мактабњои журналистї, публитсистони машњур, созмонњои журналистї фаро мегирад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори инфиродї ва гурўњї
Забони таълим	тоҷикӣ, русї
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- заминањои пайдоиш, ташаккул ва инкишофи журналистикаи тољикро арзёбї карда метавонад; - аз таљрибаи ВАО, мактабњои журналистї ва публитсистони људогона истифода мебарад; - ќобилияти тањлил ва баррасии масъалањои марбут ба таърихи журналистикаи ватаниро дорад; - даврањои инкишоф ва тањаввули журналистикаи тољикро бо назардошти омилњои замонї тањлил карда метавонад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** -омилњои пайдоиш, ташаккул, инкишоф ва тањаввули журналистикаи тољик; - даврањои асосии журналистикаи тољик бо хусусиятњои хос ва умумї; - осори саромадони матбуот ва публитсистикаи тољик; - наќши журналистика дар марњалањои гуногуни таърихї; - омилњои иљтимої, сиёсї, њуќуќї, иќтисодї ва касбии рушди журналистикаи тољик дар замони Истиќлол ***Тавонад:*** - истифодаи сабаќњои таърихи журналистикаи тољик дар фаъолияти касбї; - тањлилу баррасии публитсистикаи даврањои гуногуни журналистикаи тољик; - тарѓиб ва ташвиќи анъанањои пешќадами ВАО, мактабњои журналистї; - муаррифии саромадони публитсистика ва собиќадорони журналистикаи тољик; ***Малака ҳосил намояд:*** - ќобилияти тањлил ва муќоисаи марњалањои инкишофи журналистикаи тољик; - ќобилияти истифодаи фактњои таърихии марбут ба журналистикаи тољик дар фаъолияти касбї; - ќобилияти тањлили вазъ ва њолати журналистикаи муосири тољик.
Номгӯи боб/мавзуъҳои фан	Таърихи журналистикаи тоҷик њамчун фан Журналистикаи то журналистї Публитсистикаи китобї Журналистикаи умумифорсї Матбуоти Осиёи Миёна Матбуоти тоинќилобии тољик Публитсистони Тољикистон Журналистикаи њизбию шуравї ва даврањои он Журналистикаи замони истиќлол
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Китоби дарсї, воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳоитестӣ, суҳбатиинфиродӣ, тањлили фаъолияти ВАО, тањияиматнњо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, хаттї, тестї)

2.1.6. Таърихи журналистикаи хориљї

Тавсифи мухтасари фан	**Таърихи журналистикаи хориљї** заминањои пайдоиш, ташаккул, даврањои инкишофи матбуоти даврї, радио ва телевизион дар љањон, робитаи байнињамии журналистикаи кишварњои гуногун ва табиати кори бузургтарин ољонсињои иттилоотии љањони муосирро меомўзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ, англисӣ

Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зим-ни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- заминањои пайдоиш, ташаккул ва инкишофи журналистикаи хориљиро арзёбї карда метавонад; - аз таљрибаи ВАО, мактабњои журналистї ва публитсистони људогонаи хориљї истифода мебарад; - ќобилияти тањлил ва баррасии масъалањои марбут ба таърихи журналистикаи хориљиро дорад; - даврањои инкишоф ва тањаввули журналистикаи хориљиро бо назардошти омилњои замонї тањлил карда метавонад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, кифаннимазкурроазхудкардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмун, моњият, хусусият, таъйинот ва наќши журналистика дар љањон; - омилњои пайдоиш, ташаккул, инкишоф ва тањаввули журналистикаи хориљї; -даврањои асосии журналистикаи кишварњои алоњида бо хусусиятњои хос ва умумї; - наќши журналистикаи кишварњои алоњида дар инкишофи журналистикаи љањонї; - омилњои иљтимої, сиёсї, њуќуќї, иќтисодї ва касбии рушди журналистикаи љањонї дар шароити муосир. ***Тавонад:*** - истифодаи сабаќњои таърихи журналистикаи кишварњои хориљї дар фаъолияти касбї; - тањлилу баррасии даврањои гуногуни ВАО-и кишварњои алоњидаи хориљї; - тањлил ва истифодаи таљрибаи журналистикаи хориљӣ; ***Малака ҳосил намояд:*** - ќобилияти тањлил ва муќоисаи марњалањои инкишофи журналистикаи кишварњои алоњидаи хориљї; - ќобилияти истифодаи фактњои таърихии марбут ба журналистикаи хориљї дар фаъолияти касбї; - ќобилияти тањлили вазъ ва њолати журналистикаи кишварњои хориљї.
Номгӯи боб/мавзуъҳои фан	Пайдоиши журналистика дар Аврупо Журналистикаи Италия Телевизион ва маљалла дар Италия Журналистикаи Британияи Кабир Рушди матбуот ва ВЭА дар Британияи Кабир Журналистикаи Олмон Матбуот ва дигар ВАО-и Олмон Журналистикаи Фаронса Ташаккули ВАО дар Фаронса Пайдоиш ва ташаккули журналистикаи Туркия Матбуот ва ВЭА-и Туркия Пайдоиши журналистикаи Русия Ташаккули матбуоти даврї дар Русия Журналистикаи шӯравии Русия ВАО-и электронии Русия Агентињои иттилоотии Русия Журналистикаи Русия Журналистикаи Эрон ВАО-и Эрон Журналистикаи Афѓонистон Матбуот ва ВЭАО дар Афѓонистон Журналистикаи Њиндустон Пайдоиши матбуот дар Њиндустон ВАО-и электронии Њиндустон Журналистикаи Покистон ВАО-и Покистон Пайдоиш ва ташаккули журналистика ВАО-и Чин Журналистикаи Япония Радио ва телевизиони Япония Зуњури журналистика дар ИМА Журналистикаи ИМА дар асри 20 Рӯзнома ва маљаллањои ИМА Радио ва телевизионњои ИМА Агентињои иттилоотии ИМА Журналистикаи Канада Журналистикаи Австралия
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои хаттӣ, суҳбати инфиродӣ, ќабули адабиёти тавсиявӣ.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.1.7. Асосњои фаъолияти эљодии журналист

Тавсифи мухтасари фан	Асосњои фаъолияти эљодии журналист њамчуни илм системаи донишҳоимахсусест, ки баомўзиши вижагињои фаъолияти эљодии журналист, ќонунмандињои интихоби мавзуъ, манбаъ, усулњои касбии ба даст овардани ахбору маълумот (пурсиш, омўзиши њуљљат, мушоњида таљриба), коркарди иттилооти дастрасшуда, тањияи матни журналистї, жанрњои публитсистика, хусусият, навъ ва мавќеи онњо дар ВАО-и муосир нигаронида шудааст. Самти амалии тадриси фанни мазкур чунин љињатњоро фаро мегирад: - интихоб ва аз нигоњи жанрї шинохтани маводи ВАО; - тањлил ва баррасии нигоштањои матбуотї, барномањои радиоиву телевизионї; -дар шакли фаъолияти инфиродї ва дастљамъона тањия намудани матни журналистї дар ќолаби жанрњои хабарї, тањлилї ва публитсистиву бадеї**.**
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори эљодї
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- мањорати истифодаи донишњои назариявї дар фаъолияти рўзноманигорї; - малакаи интихоби манбаи иттилоот, усулњои љамъоварии ахбору маълумот, муносибати касбї ба манбаъњои иттилоот, коркарди мавод ва тањияи матн; - дарки касбии моњияти эљод, хусусияти эљоди рўзноманигорї, усулњои эљоди журналистї, матни журналистї; - ќобилияти дар жанрњои гуногуни публитсистї (ахборї, тањлилї ва публитсистиву бадеї тањия намудани маводи барои ВАО;
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷўе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд**:** ***Донад:*** - мазмуни мафњумњои асосии эљоди журналистї; - моњияти эљоди журналистї, хусусият ва меъёрњои он; - манбаъњои иттилоот, усулњои љамъоварии ахбору маълумот; - роњу усулњои љамъоварии ахбору маълумоти журналистї; - лабораторияи эљодии журналист, сабки эљодї, услуби фаъолият; - моњияти жанр, омилњои жанрсоз ва гурўњњои жанрњои публитсистї; - хусусиятњои жанрњои иттилоотї, тањлилї ва публитсистиву бадеї; - ќонунмандињои тањияи маводи журналистї дар ВАО-и гуногун. ***Тавонад:*** - муайян кардани асосњои назарии хусусияти эљоди журналистї, дараљањои ташаккули касб ва меъёрњои асосии фаъолияти касбї - вобаста ба воќеиёти муњимми иљтимої мустаќилона мавзуъро интихоб намуда, сарчашмањои ахборро муайян кардан; - дар љараёни фаъолияти журналистї аз методњои љамъоварии иттилооти журналистї моњирона истифода бурдан; - маводи дастрасшударо коркард ва тарњи матолиби журналистиро тањия намудан; - хусусиятњои умумии матнњои журналистї: ахборї, тањлилї ва публитсистиву бадеиро фарќ кардан; - воќеиёти иљтимоиро дар ќолаби жанрњои публитсистї бо назардошти хусусияти ВАО-и анъанавї ва чандрасонаї тањия намудан; ***Малака ҳосил намояд:*** - мустаќилона интихоб намудани мавзуъ, коркард ва тањияи он дар ВАО-и гуногун; - тарзи тањияи матни журналистї дар ќолаби жанрњои гуногун; - тањияи барномањои радиоиву телевизионї; - вобаста ба масъалањои муњимми рўз аз манбаъњои гуногуни иттилоотї маълумоти зарурирo ба даст оварда, онро тањлил ва баррасї намудан.
	Ќисми1.Эљоди журналистї њамчун фаъолияти касбї Журналистика: майл, њунар ё касб Меъёр ва дараљањои касбият Майлу рағбат ва ќобилият Предмети инъикос дар журналистика Манбаъњои иттилоот Методњои эљоди журналистї Методи пурсиш (мусоњиба) Методи омўзиши њуљљат Методи мушоњида Методи эксперимент (таљриба) Методњои илмњои дигар дар журналистика Методњои назарї Љанбаъњои њуќуќии ташкили фаъолияти журналистї Услуби фардї ва усули эљод Матн њамчун мањсули эљоди журналист Факт њамчун асоси матни журналистї Иттилоот ва навгонї њамчун омили матни журналистї Факт ва образ дар матни журналистї Вазифањои матни журналистї Сарлавња ва функсияи он

	Ќисми 2.Жанрњои ахборї Жанр дар олами журналистика Гурўњбандии жанрњои журналстика Махсусияти жанрњои хабарї (тавсифи умумї Хабар Њисобот Мусоњиба Репортаж Дар шинохти жанрњои хабарї **Ќисми 3.Жанрњои тањлилї** Махсусияти жанрњои тањлилї Мухбирнома Табсира Суњбат Таќриз Хулосаи ВАО Маќола Нигориш Мактуб Падидањои замон ва жанрњои тањлилї **Ќисми 4.Жанрњои публитсистию бадеї** Махсусияти умумии жанрњои публитсистию бадеї Лавња Очерк Њаљв ва махсусияти он Заминањои пайдоиши њаљви публитсистї Жанрњои публитсистикаи њаљвї (руљўи назарї ва таърихї) Фелетон Памфлет Луќма
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Китоби дарсї, воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, тањияи маводи журналистї.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.1.8.Асосњои њуќуќии журналистика

Тавсифи мухтасари фан	**Асосњои њуќуќии журналистика** њамчун фанни таълимї моњият, принсипњо ва меъёрњои танзими њуќуќиро дар соњаи иттилооти оммавї, ки ба манфиатњои мувозии шахси эљодкор, љомеа ва давлат равона гардидааст, меомўзонад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор, кори амалии мустақилонаи донишҷӯ
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ќобилияти дарки моњияти ќонунњо дар бораи ВАО, категорияњои умумии њуќуќї дар фаъолияти рўзноманигорї; - дарки принсипњо ва меъёрњои танзими њуќуќї дар соњаи иттилооти оммавї; - сарфањм рафтан ба манфиатњои мувозии шахс, љомеа ва давлат дар ќолаби фаъолияти касбї; - њимояи мавќеи шањрвандї ва касбии худ њамчун журналист.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмуни мафњумњои асосии њуќуќи ВАО ва журналистон; - сарчашмањои њуќуќи ВАО ва имконоти истифодаи онњо; -таносуби њуќуќ ва ахлоќ (деонтология) дар танзими ташкил ва фаъолияти ВАО; - наќш ва мавќеи санадњои њуќуќи иттилоотии байналмилалї дар низоми њуќуќии Љумњурии Тољикистон. ***Тавонад:*** - шарњи мазмуну моњияти мафњумњои асосии њуќуќи ВАО; - муайян кардани сарчашмањои њуќуќи ВАО; - ошкор намудани таносуби њуќуќ ва ахлоќ (деонтология) дар танзими ташкил ва фаъолияти ВАО; - баён кардани моњияти амалї гардидани санадњои њуќуќи иттилоотии байналмилалї дар фаъолияти ВАО-и Љумњурии Тољикистон; - истифодаи меъёрњои конститутсионї ва муќаррароти ќонунњои соњаи ВАО дар фаъолияти амалї. ***Малака ҳосил намояд:*** -меъёрњои конститутсионии њуќуќи ВАО ва принсипњои фаъолияти журналистиро риоя намуда, дар фаъолияти касбии худ ба онњо истинод меорад; - мавќеи иљтимоии ВАО-и муосир ва ташаккули онро ба мушоњида гирифта метавонад;

	- оид ба ќонуњо ва санадњои меъёрии њуќуќии ВАО андешањояшро ибroз карда метавонад; - ба маводи бањсталаб дар заминаи асноди њуќуќи ВАО вокунин навишта метавонад.
Номгўи боб/мавзўъҳои фан	Асосњои њуќуќии журналистика њамчун фан Сарчашмањои ќонунгузорї дар соњаи ВАО Мафњуми њуќуќ ва њуќуќи иттилооти оммавї Мавќеъ ва наќши санадњои њуќуќии байналмилалї дар низоми њуќуќи иттилоотии Љумњурии Тољикистон Ќонунгузории Љумњурии Тољикистон дар соњаи воситањои ахбори омма. Њуќуќи фаъолияти идораю ташкилотҳои ВАО Роњ надодан ба суиистифода аз озодии сухан Иљозатномадињї (литсензиядињї) ва ба низом даровардани фаъолияти телевизион ва радиошунавонї Њуќуќ ва уњдадорињои журналист тибќи қонунгузории ЉТ Љавобгарии љиної барои монеъшавї ба фаъолияти ќонунии журналист Озодии иттилоот. Њуќуќи шањрвандон ва журналистон ба дастрасї ба иттилоот Њуќуќ ба моликияти зењнӣ Танзими њуќуќии реклама Махсусиятњои реклама дар ВАО Интернет ва мушкилоти танзими њуќуќии он Масъалањои тањољуми шабакањои љањонї ва амнияти иттилоотї Њифзи ахлоќи љомеа дар ВАО Њифзи шаъну шараф ва эътибори корї дар ВАО Мафњуми «туњмат» ва «тањќир» дар ВАО Дахлнопазирии њаёти шахсї дар ВАО Ҳуқуқ ва масъулияти ВАО дар маъракаи интихобот Худтанзимкунии ВАО МеъёрҳоиахлоқиифаъолиятижурналистӣдарТоҷикистон
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, тањияи маводи публитсистї.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.1.9. Этикаи касбии журналист

Тавсифи мухтасари фан	**Этикаи касбии журналист** њамчун илм масъалањои ахлоќи касбї, заминањои пайдоиш ва шароитњои инкишофи этикаи касбии журналистї, меъёрњои ахлоќї ва касбї журналистикаи ватанї ва байналхалќї, танзими ахлоќи журналистї, робитаи байнињамдигарии меъёрњои њуќуќї ва этикаи касбї дар журналистика, тафовут ва умумияти онњо, чигунагии риояи этикаи касбї дар ВАО ва амсоли инро меомўзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаи донишҷў бо роҳбарии омўзгор, кори амалии мустақилонаи донишҷў
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷў зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- қобилияти дарки мафњумњои асосии марбут ба этикаи рўзномангорї; - риояи меъёрњои этикї ва ахлоќи рўзномангорї дар фаъолияти касбї; - ќобилияти тањлил ва баррасии маводи ВАО ва фаъолияти журналистони алоњида, бо назардошти меъёрњои этикаи рўзномангорї; - ќобилияту мањорати касбї њангоми ширкат дар суњбату музокирањо, семинарњо, конфронсу симпозиумњои марбут ба масъалањои гуногуни соњаи журналистика.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷўе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - асосњои мављудияти кодексњои ахлоќии журналистї, даврањои пайдоиш ва ташаккулёбии он дар љањон ва Тољикистон; - мазмуни мафњумњои асосии этикаи касбии журналистї: -ќонунмандињои асосии этикаи касбии журналистї, меъёрњои этикаи касбї, масъулияти иљтимоии журналист, омилњои риоя нагаштани он дар ВАО ва усулњои нигоњдории меъёрњои этикаи касбї дар фаъолияти журналистї; - принсипњои дар доираи риояи этикаи касбї пешкаш намудани маълумот дар бораи таърихи пайдоиши этикаи касбии журналистї, фаъолияти журналистон дар ВАО; - тарзњои аз худ намудани таљрибаи журналистон, роњњои самарабахш истифода кардани онњо, њифзи анъанањои хуби журналистикаи тољик дар шароити љањонишавии ВАО; - кодексњои ахлоќии журналистї, љараёнњои рушди журналистикаи муосир ва навгонињои ба амаломада. ***Тавонад:*** - шарњ мазмуни мафњумњои асосии этикаи касбии журналистї, кодексњои ахлоќии журналистї, љараёнњои рушди журналистикаи муосир ва навгонињои ба амаломода; - муайян кардани асосњои мављудияти кодексњои ахлоќии журналистї, даврањои пайдоиш ва ташаккули он дар љањон ва Тољикистон;

	- баррасии қонуниятҳои пайдоиш ва инкишофи этикаи касбии журналистӣ; - баён кардани моҳияти амалӣ гардидани этикаи касбӣ, риояи он дар ВАО, омилҳои риоя нагаштани этикаи касбӣ аз ҷониби журналистон ва меъёрҳои этикаи касбии журналистикаи хориҷӣ ва ватанӣ; - истифодаи тарзҳои аз худ намудани таҷрибаи журналистони ватанӣ ва ҷаҳонӣ, роҳҳои самарабахш истифода кардани онҳо, ҳифзи анъанаҳои хуби журналистикаи тоҷик дар шароити ҷаҳонишавии журналистика. ***Малака ҳосил намояд:*** - риояи меъёрҳои этикаи касбӣ дар фаъолияти рӯзноманигорӣ; -қобилияти таҳлили маводи ВАО дар заминаи меъёрҳои касбӣ; - истифодаи аносири этикӣ ва ахлоқӣ дар фаъолияти рӯзноманигорӣ.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Этика ва этикаи касбӣ ҳамчун фан Этикаи касбии журналист ва шинохти он Таърихи пайдоиши этикаи касбии журналист Принсипҳои этикаи касбии журналист Меъёрҳои этикаи касбии журналист Масъулияти иҷтимоии журналист Асноди байналмилалӣ оид ба этикаи касбии журналист Кодекс ҳамчун василаи худтанзимкунандаи ҷомеаи журналистӣ Меъёрҳои ахлоқии фаъолияти журналистӣ дар Тоҷикистон Масъулияти ахлоқиву касбии журналист Этикаи хизматии журналист Муносибат бо сарчашмаҳои иттилоъ Вохӯрӣ бо қаҳрамон: Шарти мулоқот Меъёрҳои махсуси муносибат дар фаъолияти журналист Одоби сӯҳбат Одоби сухан ва одоби суол Одоби истифодаи воситаҳои техникии журналистӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимӣ, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳоитестӣ, суҳбатиинфиродӣ, таҳияимаводипублитсистӣ.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳӣ, амалӣ, хаттӣ, тестӣ)

2.1.10. Асосҳои журналистика

Тавсифи мухтасари фан	**Асосҳои журналистика** таърихи пайдоиши журналистика, хусусиятҳои умдаи усулии журналистика ҳамчун фаъолияти эҷодии ҷамъиятӣ, таъинот ва нақши журналистика дар ҷомеа, бархӯрд ва ҳамкориҳои онро бо низоми ҳокимият ва идоракунӣ, вобаста ба хусусиятҳои хосси самтҳои ин фаъолият, принсипҳо ва шартҳои ҳатмии эҷоди журналистӣ, қонуниятҳои ҳаёти иҷтимоии ҷомеа меомӯзонад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, семинарӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- дарки мафҳумҳои журналистика ҳамчун навъи ҷамъиятии эҷоди инсонӣ, таъинот ва нақши журналистика ҳамчун ниҳоди иҷтимоӣ, пайвандӣ ва таъсири мутақобилаи журналистика бо фарҳанг, низоми сиёсии ҷомеа ва истеъмолгарони иттилооти оммавӣ; - тасаввуроти умумӣ дар бораи пайдоиш, таъинот, хислат, мундариҷа ва махсусиятҳои воситаҳо ва зерсохторҳои журналистика; - дарк ва истифодаи назарияҳои мавҷудаи воситаҳои иттилооти оммавӣ дар фаъолияти касбӣ; - маҳорати таҳлилу баррасии зуҳуроти фарҳангӣ дар амалияи журналистӣ; - истифодаи тарзу тариқаи таблиғи дастовардҳои фарҳангӣ ҳамчун арзиши миллӣ.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмуни мафҳумҳои асосии журналистика: - зуҳуроти тожурналистӣ ва заминаҳои пайдоиши журналистика; - нақш ва мавқеи афзояндаи журналистика дар равандҳои ҷаҳонишавӣ; - зуҳуроти фаромиллии журналистика, нақши он дар дифоъ аз манфиатҳои миллӣ; - вазифаҳои иҷтимоии журналистика. ***Тавонад:*** - шарҳи мазмуну моҳияти мафҳумҳои асосии журналистика; - муайян кардани заминаҳои пайдоиш ва омилҳои рушди журналистика; - ошкор намудани сабабу омилҳои нақш ва мавқеи афзояндаи журналистика дар равандҳои ҷаҳонишавӣ; - баррасии моҳият ва аҳамияти принсипҳои фаъолияти журналист дар мисоли ВАО-и Тоҷикистон; - истифодаи принсипҳои ҳуқуқию ахлоқии журналистӣ дар фаъолияти амалӣ. ***Малака ҳосил намояд:*** - қобилияти дарки мафҳумҳои рӯзноманигорӣ ва истифодаи бамавриди онҳо дар фаъолияти касбӣ;

	- ќобилияти истифодаи принсип ва меъёрњои журналистї дар фаъолияти эљодї; - ќобилияти тањлили наќши журналистика дар љомеаи муосир.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Асосњои журналистика њамчун фан Сохтори ВАО: матбуоти даврї, радио ва телевизион, кинои мустанад, сомонањои интернетї Журналистика њамчун омили идораи иљтимоъ Вазифањои иљтимоии журналистика Ташаккулёбии мавќеи иљтимоии журналистика Проблемањои принсипнокии журналист дар фаъолияти касбї Омилњои иљтимоию эљодї, иќтисодию њуќуќии озодии ВАО Мавќеъ ва наќши ВАО дар низоми сиёсии љомеа. Проблемаи «њокимияти чањорум» - и журналистика Сиёсати давлатї дар соњаи журналистика Журналистика дар фазои иттилоотии љомеа Воситањои иттилооти оммавии журналистика (матбуоти даврї, телевизион ва радио, агентињои иттилоотї, сомонањои интернетї) Журналистика њамчун соњаи фаъолияти эљодї Намудњои фаъолияти эљодии журналистї ва ташаккули сиёсати иттилоотї Њуќуќ ва худтанзимкунии ВАО Меъёрњои њуќуќї ва меъёрњои ахлоќии фаъолияти журналистї
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, тањияи маводи публитсистї.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2. БАХШИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

2.2. МОДУЛИ ФАНҲОИ ТАХАССУСӢ

Ихтисоси 1-23 01 08 01- Рӯзноманигорї

2.2.1. Муќаддимаи ихтисос

Тавсифи мухтасари фан	**Муќаддимаи ихтисос -** фанни таълимиест, кимоњияти касби журналистї, омилњои пайдоиши журналистика, наќш ва мавќеи журналистика дар љомеаи муосир, воситањои пахши мањсули журналистї: матбуоти даврї, радио, телевизион, олонсињои иттилоотї ва сомонањои интернетии ВАО-и гуногунро дар бар мегирад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори эљодї
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- мазмуну мафњумњои асосии журналистика, сохтор ва таъйиноти воситањои ахбори оммаро медонад; -бо олами касбї ва хусусияти фаъолияти журналистї, шева кор дар ВАО-и гуногун ошно аст; - љанбањои умумї ва хоссаи фаъолияти журналистиро дар ВАО-и гуногун дарк мекунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мафњумњои асосии журналистика; - моњият, хусусият ва меъёрњои касб; - низоми ВАО-и муосир; -табиати кори ВАО-и гуногун. ***Тавонад:*** - истифодаи истилоњоти журналистї дар фаъолияти эљодї; - риояи меъёрњои касбї дар фаъолияти журналистї; - тањлили муќоисавии низоми ВАО. ***Малака њосил намояд:*** - ќобилияти дарки истилоњоти журналистї ва корбурди он дар фаъолияти эљодї; -ќобилияти тањлили табиати кори ВАО; -ќобилияти муаррифї намудани низоми ВАО-и муосири Тољикистон.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Дар шинохти журналистика Сайри таърихии журналистика Касбњои журналистї Вазифањои љамъиятии ВАО Љинсу навъ ва жанрњои журналистика Мазмун ва шакли асарњои журналистї Ташкили кор дар ВАО Баъзе меъёрњои њуќуќии фаъолияти журналистї Меъёрњои ахлоќии фаъолияти журналистї Матбуоти тољик: дирӯз ва имрӯз Агентињои иттилоотии Тољикистон

	Радио ва телевизиони тоҷик
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, таҳияи маводи журналистї.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.2. Иқтисод ва менеҷменти ВАО

Тавсифи мухтасари фан	**Иқтисодваменеҷментивасоитиахбориомма** омўзишимасъалаҳоииқтисодибозаргонї, расонаҳоихабарї, буҷа, даромад, хароҷот, тиҷорат, реклама,бозориттилоотї, менеҷмент, менеҷер, маркетинги ВАО, табъунашр, маркетолог ва амсоли инро фаро мегирад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилона
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	-даркиқонунмандиҳои бозори иттилоотї; - қобилияти таҳлили бозор ва мақоми ВАО дар бозор; - қобилияти таҳияи нақшаи тиҷоратї; - танзими буҷаи идораи расонаҳои хабарї; - донистани сиёсати молиявии расонаҳои хабарї; -истифодаи маркетинг ва менеҷмент барои фаъолияти расонаҳои хабарї.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷўе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмуни мафҳумҳои асосии иқтисод ва менеҷмент; -моҳияти бозор, бозори иттилоотї, муассис, сармуҳаррир, сарпараст қонунмандиҳои менеҷмент ва маркетинг; - роҳу усулҳои инкишофи талаботи бозори иттилоотї ва истифодаи онҳо; -усулҳои фаъолияти менеҷер, маркетолог ва дигар шахсони масъули паҳнсозандаи иттилоот; ***Тавонад:*** - шарҳи мафҳуми иқтисоди бозоргонї; - фаъолият дар шароити рақобати иқтисодии ВАО-и гуногун; -дарёфти сарчашмаҳои молиявию иқтисодии даромад ба мақсади мувофиқ сохтани фаъолияти ВАО ба бозори иқтисодї; - шарҳи заминаҳои ҳуқуқии таъсиси расонаҳои хабарї; -мушаххас сохтаниаклҳои моликияти ВАО. ***Малака ҳосил намояд:*** - қобилияти истифодаиронҳои самараноки фаъолияти молиявї дар ВАО; - қобилияти таҳлилу баррасии даромаду хароҷоти ВАО-и гуногун; - қобилияти истифодаи донишҳои иқтисодиву молиявї дар расонаҳои хабарї.
Номгўи боб/мавзўъҳои фан	Иқтисод ва менеҷменти васоити ахбори омма ҳамчун фан Иттилооти рўзноманигорї ҳамчун маҳсулот Бозори иттилоотї Заминаҳои ҳуқуқии таъсиси расонаҳои хабарї Омилҳои иқтисодии ташкили расонаҳои хабарї Омўзиши бозори иттилоотї Банақшагирї ва тарзу усули омўзиши маркетингї Хадамоти маркетингї Заминаҳои молиявии нашрия Буҷаи идораи матбуоти даврї Қисмидаромадибуҷа. Ба муомилот баровардани адади нашр Қисмидаромадибуҷа. Чопи реклама Қисмидаромадибуҷа. Фаъолияти ноширї ва тиҷоратї Сиёсати пулии идораи расонаи хабарї Даромади редаксия Буҷаи ширкатҳои садову симо ва ожонсиҳои иттилоотї Махсусияти менеҷменти расонаи хабарї Менеҷмент ва редаксия Таҳаввули сохтори матбуоти даврї дар замони истиқлолият Роҳбарии ҷамоаи меҳнатии редаксия Заминаҳои иқтисодии заҳмати рўзноманигор ва талаботи корї Менеҷмент ва матбуоти даврї Тақсими матбуоти даврї Менеҷмент ва нақшаи тиҷоратии идораи расонаи хабарї Менеҷмент, ахлоқ ва қонун
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ

фан	
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, таҳияи маводи журналистї.
Шакли арзеби натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.3. Технологияи мултимедиявї

Тавсифи мухтасари фан	**Технологияи мултимедиявӣ**-ташаккулитехникаичопӣ, усулҳоичоп, технологияиороиширӯзномаву маҷалла, сохторирӯзнома, андоза, формат, таҷҳизотирӯзномаварӯзноманигорїдар шароити мултимедиявӣ, браузерҳо, доменҳо, сомонаҳо, саҳифаҳоишабакавиирӯзномаҳо, махсусиятикорирӯзноманигордаршабакаиинтернетӣ, махсусияти фаъолияти конвергентӣваамсолиинро меомӯзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, коримустақилонаидонишҷӯ
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ба техника ва технологияи фаъолият дар ВАО ошно аст; - технологии инноватсионї дар фаъолияти касбї истифода карда метавонад; - бо истифода аз технологияи замонавї маводи конвергентї таҳия менамояд.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд**:** ***Донад:*** - таърихи ташаккули техникаи чоп; - технологияи ороиш ва дизайни ВАО; - усулҳои истифодаи теника ва технология дар таҳияи матн; - қолабҳои инноватсионии барномасозї дар ВАО. ***Тавонад:*** - сохтани тарҳи рӯзномаву маҷалла, дизайни барномаву гуфторҳои радио ва телевизион, сомонаҳои интернетии ВАО-и гуногун; - истифодаи технологияи инноватсионї дар ҳолибсозии тарҳу ороиши ВАО; - истифодаи воситаҳои техникї дар таҳияи матни чандрасонаї; - мувофиқ ба талаботи замон таҳия намудани шаклҳои гуногуни барномасозї. ***Малака ҳосил намояд:*** - малакаҳоифаъолиятдарсомонаҳовашабакаҳоиичтимоӣ; - қобилияти таҳияи матни журналистї дарқолабиконвергентӣ. - малака ва маҳорати барномасозї дар ВАО.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Технологияимултимедиявӣ ҳамчун фан Аз таърихи ташаккули техникаи чоп Ду марҳилаитаҳия: редаксияваматбаа Анвои ҳуруф. Ҳуруфи матн Андозаҳоинашрияҳоидаврӣ Махсусияти ороишот дар нашрияҳоидавриичопӣ Технологияҳоимултимедиявӣдаркорирӯзнома Браузерҳо, доменҳо. Махсусиятисуроғаидоменҳо Мафҳумитарҳрезӣ (макет), қолиб, модел Кор дар идораи конвергентӣ Таҷҳизотирӯзноманигори веб Муҳтавоимултимедиявӣ Мавқеиматнвавоситаҳоидигарииртиботӣдармуҳтавоимултимедиявӣ Маълумот дар бораи логотип Маълумот дар бораи дастгоҳисканерӣ Баъзе қоидаҳоисуратгирӣ Маълумот дар бораи равшанӣваранг. Барномаи индизайн ва ороиши рӯзнома ва сомона Чараёни пас аз нашр
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Слайдҳо, компютери фардӣ, проектор, тахтаиэлектронӣ, смартфон
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, таҳияипаёмҳоииттилоотӣ.
Шакли арзеби натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.4. ВАО ва сотсиология

Тавсифи мухтасари фан	**ВАО ва сотсиология**соҳаи илми журналистика буда, ҷанбаҳои таърихї, назарї ва амалии муносибати сотсиологї дар журналистика: моҳият, хусусият, ташаккул ва инкишофи

	таҳқиқҳои сотсиологӣ, методҳои ҷамъоварии ахбору маълумот, коркард ва натиҷагирӣ аз онҳоро бо нишон додани протседураҳои омӯзиши сотсиологии ВАО-и ватанӣ ва аудиторияи онро дар бар мегирад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- воқеиятҳои иҷтимоиро аз нигоҳи сотсиологӣ дарк карда метавонад: - усулҳои сотсиологиро дар фаъолияти рӯзноманигорӣ: ҷамъоварии иттилоот ва коркарди он истифода мебарад; - дар баррасии маводи ВАО аз навъҳои таҳлили анъанавӣ ва контентӣ кор гирифта метавонад; - маводи дар заминаи омӯзишҳои сотсиологӣ ҳосил шударо дар матни журналистӣ ҷой медиҳад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - табиати муносибатҳои сотсиологӣ, вазифаҳои ВАО, хосса мавқеъ ва нақши матбуоти даврӣ дар ташаккули афкори сиёсӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии ҷомеаи муосир; - усулҳои гуногуни таҳқиқи сотсиологӣ, мавқеъ ва зарурати истифода онҳо дар маводи журналистӣ; - қонуниятҳои иҷтимоии меҳнати журналистӣ, таъсири байниҳамии он бо субъектҳои дигаре, ки дар ҷомеа муносибати иттилоотӣ доранд; - хусусият ва қонунияти таҳқиқи сотсиологияи амалӣ, тарзу усулҳои истифодаи иттилооту маълумоти боварибахш дар матн; -аудиторияи ВАО, майлу рағбат ва муносибати он ба масъалаҳои иҷтимоӣ ва маҳсули журналистӣ. ***Тавонад:*** - шарҳи моҳияти сотсиологияи ВАО, хусусият ва вазифаҳои он: - муайян кардани асосҳои назарии донишҳои сотсиологӣ ва ҷараёни ташаккули омӯзишҳои сотсиологии журналистӣ; - истифода методҳои гуногуни сотсиологӣ ҳангоми баррасии масъалаҳои иҷтимоӣ; - ҷой додани натиҷаҳои аз омӯзишҳои сотсиологӣ ҳосилшударо дар маводи журналистӣ; - бо такя ба назари мардум доир ба масъалаҳои гуногун ҳосил намудани иттилооти рангин ва мухталиф; - бо истифода аз омӯзишҳои сотсиологӣ муайян кардани ҳолат ва вазъи ВАО-и муосир. ***Малака ҳосил намояд:*** - қобилияти интихоби мавзуъ, таҳияи саволнома ва гузаронидани пурсиши сотсиологӣ; - қобилияти таҳлили сотсиологии воқеиёти иҷтимоӣ ва маводи ВАО; - таҳлили ҳолат ва вазъи ВАО-и муосир бо истифода аз усулҳои сотсиологӣ (пурсиш, таҳлили ҳуҷҷат).
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Заминаҳои пайдоиши донишҳои сотсиологӣ дар журналистика Инкишофи назария ва таҳқиқотҳои амалӣ дар қолаби сотсиологияи журналистика дар Амрико ва Аврупо. Ташаккули таҳқиқотҳои сотсиологӣ дар Россия ва СССР Омӯзиши сотсиологии ВАО дар Тоҷикистон Умумият ва фарқи сотсиология ва журналистика. Сотсиологияи журналистика ҳамчуни назарияи махсуси сотсиологӣ Иртибот ва иртиботи оммавӣ Сотсиологияи журналистика ва сотсиолингвистика Объект ва предмети сотсиологияи журналистика Функсияҳои сотсиологияи журналистика Раванди таҳқиқи сотсиологӣ Методҳои сотсиологӣ дар журналистика Сотсиологияи журналистика ва афкори умум Аудитория ҳамчун объекти таҳқиқи сотсиологӣ Иттилооти сотсиологӣ барои идораҳои ВАО
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимӣ, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, тузаронидани таҳқиқи сотсиологӣ, коркард ва натиҷагирии таҳқиқҳои амалӣ.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳӣ, амалӣ, хаттӣ, тестӣ)

2.2.5. Психология ва мантиќ дар эљоди журналистї

Тавсифи мухтасари фан	**Психология ва мантиќ дар эљоди журналистї** моњиятипсихология, мантиќ, алоќамандии психология бо мантиќ, психологияи касбї, заминањои пайдоиш ва шароитњои инкишофи психологияи журналистика, меъёрњои касбии журналистикаи ватанї ва байналхалќї, тафовут ва умумияти онњо, имиљсозї дар журналистика, инњисори равонии аудитория, истифодаи ќонунмандї ва категорияњои мантиќро дар фаъолияти журналистї меомўзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ба ќонунмандињои мантиќ ва психологияи журналистї ошно аст, дар фаъолияти касбї ба онњо такя мекунад; - маводи журналистиро бо назардошти љанбањои мантиќї ва психологї тањлил карда метавонад; -бо истифодаи усулњои мантиќ ва психология ба аудиторияи ВАО таъсири мусбат мерасонад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмуни мафњумњои асосии психологияи касбии журналистї; - асосњои мављудияти психологияи журналистї, даврањои пайдоиш ва ташаккули он дар љањон ва Тољикистон; - ќонуниятњои пайдоиш ва инкишофи мантиќ ва психологияи касбии журналистї; - тарзњои аз худ намудани таљрибаи журналистони ватанї ва љањонї, роњњои самарабахш истифода кардани онњо, њифзи анъанањои хуби журналистикаи тољик дар шароити љањонишавии журналистика; - назарияи психология ва мантиќи журналистика, психология ва мантиќи эљодии журналист, категорияњои медиапсихология, психология ва мантиќи касбї, тафаккури интернетї, љараёнњои рушди журналистикаи муосир ва навгонињои ба амаломада;. ***Тавонад:*** - шарњи мазмуни мафњумњои асосии психология ва мантиќи касбии журналистї, назарияи психология ва мантиќи журналистика, психология ва мантиќи эљоди журналистӣ, категорияњои медиапсихология, психологияи касбї, тафаккури интернетї, љараёнњои рушди журналистикаи муосир ва навгонињои ба амаломада: - муайян кардани асосњои мављудияти психология ва мантиќи журналистї, даврањои пайдоиш ва ташаккули он дар љањон ва Тољикистон; - ошкор сохтани моњияти амал намудани ќонуниятњои пайдоиш ва инкишофи психология ва мантиќи касбии журналистї; - баёни моњияти амалї гардидани психология ва мантиќи касбї, категорияњои медиапсихология, муаммои боварї аз мавќеи психология ва мантиќи журналистика, имиљ ва имиљсозї дар ВАО, махсусияти психологияи касбии журналистикаи хориљї ва ватанї; - истифодаи тарзњои аз худ намудани таљрибаи журналистони ватанї ва љањонї, роњњои самарабахш истифода кардани онњо, њифзи анъанањои хуби журналистикаи тољик дар шароити љањонишавии журналистика; - љойдоштаро шарњ дода тавонад. ***Малака ҳосил намояд:*** - ќобилияти дарки мантиќї ва психологии маводи ВАО; - малакаи баёни мантиќии фикр ва таъсири психологї ба мухотаб; - ќобилияти ташхиси намои равонии аудитория.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Психология ва мантиќ дар эљоди журналистї њамчун фан Медиапсихология ва категорияњои он Имиљ дар ВАО Имиљ ва муносибатњо бо он ВАО дар њолатњои бўњронї Инњисори равонї дар ВАО ва усулњои он. Манипулятсия ва ВАО Принсипњои манипулятсия Шаклҳои тафаккур Марњилањои дарки тафаккур Парадигмањои тафаккур ва намудњои он Тафаккури магї ва заминањои он Матн ва намудњои он Матни публитсистї ва матни таблиѓоти динї Одоб ва тафаккури журналистї Намои равонии аудитория Аудиторияи эњтимолї ва аудиторияи воќеї ВАО - ќудрати чорум: Назария ва воќеият Ташаккули обрўи журналист Журналист дар шинохти аудитория Тафаккури интернетї

Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, тузаронидани тањќиќи сотсиологї, коркард ва натиљагирии тањќиќњои амалї..
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.6. Медиариторика

Тавсифи мухтарсари фан	**Медиариторика** ќонунмандињоибаёнисухан дар фаъолияти журналистї, тањияи матни ВАО, меъёр ва хусусиятњои баёни фикр дар матбуоти даврї, радио ва телевизион, сомонањои интернетии ВАО-ро ба таври назариявї ва амалї меомўзонад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, коримустақилонаидонишҷӯбороҳбариомӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- методњо, усулњо ва воситањои асосии ба даст овардан, нигоҳдоштан вакоркарди маълумот ошно аст; - қобилияти дарк, тањлил ва ҷамъбаститтилооти журналистиро пайдо кардааст; - мақсадгузоштан ва роҳњои амали гардонидани онро медонад; - нутќи дањонї ва хаттиаш такомул ёфта, фикрашро мантиқан ва асоснок баён мекунад; -ба таҳлилимантиқиимулоҳизаронї, суханрониоммавӣ, баҳсумунозира, бурдани мубоњисањо ва полемика омода аст.
Натиҷаҳои таълимие, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - асосњои риторика; - принсипҳовашартҳоиэҷоди лоиҳаҳоимедиавиисатҳњои гуногундарнамудҳоигуногуниВАО; - одоби касбии журналист; - асосҳоиҳамкориибайнифарҳангӣдаршароитиҷаҳонишавӣ; - гуногунии фарҳангҳодарравандиҳамкориибайнифарҳангӣ; - муњимтарин системањои идеявию арзишї, ки дар рафти тараќќиёти таърихї ташаккул ёфтаанд. ***Тавонад:*** - тањлил ва ба назар гирифтани гуногунии фарњангњо дар раванди муносибатњои байнифарњангї; - њамкории љамъиятии касбї бо назардошти хусусиятњои шаклњои асосии илмї ва шуури динї, расмї ва маданияти умумии намояндагони дигар ќавмњо, конфессияњо ва гурўњњои гуногуни иљтимої; - назорати сифати тайёр кардани матнњои публитсистї ва (ё) мањсулоти эљодшуда. ***Малака ҳосил намояд:*** - малакаи ба назарт гирифтани дастовардҳоифарҳангиватанӣваҷаҳонӣдарравандиэҷодиматнҳоиВАОвамаҳсулотикоммуникативї; - малакаҳоиташаккулиҳамкориикасбииичтимоӣ; - малакаҳоимуоширатибайнифарҳангӣ; - малакаҳоиамалӣнамуданифаъолиятитаҳририиҳамагуна маводи ВАО; - малакаҳои ҳамоҳангсозииравандитаҳрир.

Номгуи боб/ мавзӯъҳои фан	Мавзуи риторика Таърихириторика Идеали риторикӣ Вазифаҳоириторикадар ҷомеаи муосир Вазъияти ҳозираи риторика. Консепсияи коммуникатсия Неориторика Прагматикаи забоншиносӣ Консепсияидискурс Омилҳоиасосии коммукникатсияи нутқ Консепсияи стратегия ва тактикаи нутқ Таҳлили аудитория, қоидаҳои муомила бо навъҳои гуногуни аудитория, усулҳоидиалогизатсияи нутқи матн Намудҳоинутқ Қонуни Риторикаиклассикӣ. Инвенсия Стратегияҳои бедор кардани эътимод. Далеловарӣ Кушодани мавзӯъватезисинутқ Проблема - сабаб (шарҳ) - натиҷа Сохтори нутқ ва таъйини қисматҳои нутқ дар суханронӣ Нуқтаи назари муосир ба композитсияи суханронӣ Тарҳрезиинутқ (elocutio) Воситаҳоимуассризабон Мушкилоти марбут ба истифода калимаю шаклҳо ба забони тоҷикӣ Мантиқисухан, сохториабзатсҳо, намудҳоиабзатсҳовамуносибатионҳо Ғалатҳоиасосӣдарсозмониабзатсҳо Далеловарӣ дар матни академӣ Исбот ва таҳлили сабабу натиҷавӣ, муқоиса ва роҳҳои пешниҳоди онҳо дар матни академӣ Хусусиятҳои нутқи шифоҳӣ, фарқияти он аз нутқи хаттӣ Қоидаҳои табдил матни хаттӣ ба суханронии шифоҳӣ Проблемаҳои орфоэпия Жанрҳоиилмииміёна Рефератва конспект: хусусиятҳои жанр, навъҳо, коидаҳои таҳия ва дизайн. Тезис ва аннотатсия. Таъинот, намуд, сохтор Қоидаҳоиабревиатураиматн
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимӣ, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳоитестӣ, суҳбатиинфиродӣ, таҳияиматнҳоиоммавӣ
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳӣ, амалӣ, хаттӣ, тестӣ)

2.2.7. Асосҳои реклама ва паблик релейшинз

Тавсифи мухтасари фан	**Асосҳои реклама ва PR** маҷмуи донишҳоро доир ба реклама, рекламаи матбуотӣ, радиоӣ, телевизионӣ, интернетӣ, реклама дар ВАО, фарқи он аз робита бо ҷомеа, истифодаи воситаҳои техникӣ дар дастрасӣ ва қайди ахбор дар реклама, матни реклама ва усулҳои таҳияи реклама барои ВЭА-ро фаро мегирад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори инфиродӣ ва гурӯҳӣ
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ба моҳияти реклама, реклама дар ВАО, робита бо ҷомеа сарфаҳм меравад; - усулҳои таҳияи навъҳои гуногуни реклама дар ВАО-ро медонад; - дар ҷараёни фаъолияти касбӣ аз методҳои ҷамъоварии иттилоот барои реклама истифода мебарад; - дар шароити гуногуни фаъолияти касбӣ бо ниҳодҳои иҷтимоӣ ва субъектҳои иҷтимоӣ робита мекунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - асосҳои назариявии реклама ва робита бо ҷомеа; - усулҳои таҳияи навъҳои гуногуни реклама дар ВАО ва ташкили робита бо ҷомеа; - давраҳои таърихи рушди реклама ва робита бо ҷомеа; - омилҳои ташаккул ва таҳаввули реклама ва робита бо ҷомеа дар ВАО-и тоҷик; -зарурати истифодаи реклама дар ВАО-и муосир. ***Тавонад:*** - маърифати моҳияти реклама ва робита бо ҷомеа; - таҳияи навъҳои гуногуни реклама дар ВАО; - ташкили робита бо ҷомеа тавассути ВАО ; ***Малака ҳосил намояд:*** - мустақилона таҳия намудани матни реклама; - қобилияти ташкили реклама ва робита бо ҷомеа тавассути ВАО; - ташхиси реклама аз матни журналистӣ.

Номгўи боб /мавзуъњои фан	Мафњум, моњият, маќсад ва вазифаи реклама Намудњои реклама, муносибатњои рекламавї. Марњилањои ташакули реклама дар Љумњурии Тољикистон Моњияти маркетинги иртиботї, PR ва реклама Восита ва усулњои PR Иќдомњои тиљоратї ва таблиѓотї Назорати маводи ВАО Имиљи тамѓаи савдої (тиљоратї) Ярмаркањо ва намоишгоњњо Реклама ва ВАО-и чопї ва электронї Рекламаи берунї Рекламаи транзитї Ташкил ва банаќшагирии чорабинињои рекламавї Медиарилейшнз. Промоушнз Технологияи коркарди мањсулоти «фирмавї» Ташкили кори ољонсии рекламавї
Васоити таълимї ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклњои назорати љорї	Супоришњои хаттї, суњбати инфиродї, тањияи маводи тањлилї.
Шакли арзебии натиљаи нињоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.8. Асосњои тањрири матни журналистї

Тавсифи мухтасари фан	**Асосњои тањрири матни журналистї** фаннест, ки масъалањои назарию амалии фаъолияти муњаррирро дар љараёни тањрир ва ба чоп омода намудани маводи матбуот, радио ва телевизион дар бар мегирад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, коримустақилонаидонишҷӯборохбариимуӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ
Салоҳиятҳое, кидардонишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур бояд ташаккул ёбанд	- ба ќонунияти тањияи матни журналистї ва усулњои тањриру такмили матн ошно аст; - дониши андўхташуда дар љараёни фаъолият дар ВАО такмил дода, татбиќ карда метавонад. - ба тањрир хар гуна матни журналистї бо назардошти ќоидањои забон, меъёрњои он ва услуби публитсистї ќодир аст.
Натиҷаҳоитаълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** – хусусият, талабот ва эњтиёљоти сохањои фаъолияти журналистї; – навъњои гуногуни матн ва хусусиятњои тањрир; – асосњои мантиќию сохтории тањрири матн; – имконоти услубии вохидњои гуногуни забон ва истифодаи онњо дар фаъолияти рўзноманигорию тарљумонї; – хусусияти равонии мутолиаи муњарриронаи матни воситаи ахбори омма; – тањрир, ташаккул ва такомули он. ***Тавонад:*** -ислохи нуќсонњои услубии матни журналистї бо нигањдошти сабки нигориши фардии муаллиф; - аз рўйи эњтиёљи жанрњои мухталифи журналистика даќиќназарона ва эљодкорона муносибат кардан ба матни тањриршаванда; - истифодаи имконияти услубии воситањои муассири забон; -тањрири асарњои илмї-оммавї; тањрири адабиёти ташреҳї; - тањрири адабиёти таълимї; - тањрири осори бадеї тањрири асарњои муаллифони муосир. ***Малака ҳосил намояд:*** – малакањои тањрир ва коркарди матнњои журналистї; – малакаи фаъолият дар ќисмњои таркибии ВАО ва муассиасањои табъу нашр; – малакаи омода намудани маводи муаллифон ба чоп.
Номгўибоб/мавзўъҳоифан	**Ќисми 1. Асосњои назариявї-методологии тањрири адабї** Тањрири адабї њамчун илм ва фанни таълимї Намудњои хониши матн аз љониби муњаррир Доираи дахолати муњаррир ба матн. Навъњои тањрир Мантиќи сухан дар тањрири адабї Усули тартиб додани нақшаиматн Ќисматњои асосии асар

	Сарлавҳагузорї (рубрикация) вагузоштанисархатдарматн Тањрири матн ва истифодаи далелњо Тањрири забон ва услуби матн Методикаи тањрири матн Тартиби кори муњаррир бо матни дастнавис **Ќисми 2. Машѓулиятҳоиамалӣдоир ба таҳририадабӣ** Аломатҳоитаҳрир Доираи дахолати муҳаррирбаматн. Намудҳоитаҳрир Сохтори мантиқӣ-семантикииматн Намудҳоиматн Тањрири устухонбандии матн Тањрири матн дар истифодаи далелњо Интихоби сарлавња Тањрири забон ва услуби матн Таҳлилватаҳририҳамаҷонибаиматн
Васоити таълимӣватаъминотитехникиифан	Компютери инфиродӣ барои донишҷӯ, интернет, проектор, тахтаи электронӣ
Шаклҳоиназоратиҷорӣ	Кори мустақилона, суҳбатиинфиродӣ, кори хаттӣ
Шакли арзебии натиҷаиниҳоиитаълимифан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.9. Тањќиќоти журналистї

Тавсифи мухтасари фан	**Тањќиќоти журналистї** раванди кори тањќиќии журналистро аз интихоби мавзуъ то тањияи матн дар ошкор сохтани падидањои номатлуб, бањсталаб ва пинњондошта фаро мегирад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ба ќоида ва меъёрњои ташкили тањќиќи журналистї ва натиљагирї аз он огоњ аст; - масъалањои бањсталаб ва махуфро дарк карда, дар баррасї ва ошкор сохтани онњо љуръат дорад; - аз сарчашмањои гуногуни иттилоотї бо усулњои мухталиф маълумот ба даст оварда, онро коркард мекунад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** -моњияти тањќиќи журналистї ва маќсади он; -љанбаи усулї ва жанрии тањќиќи журналистї; -усулњои љамъоварии маълумот барои тањќиќ; -љанбањои њуќуќї, касбї ва этикї дар тањќиќоти журналистї. ***Тавонад:*** **-** интихоби дурусти мазуи тањќиќшаванда; - истифодаи усулњои гуногуни дарстарсии маълумот; -риояи ќоидањои бехатарии њаёти шахс ва сарчашмаи маълумот дар раванди тањќиќ; -тањлил, ќиёс, муќоиса, њифз ва санљиши муътамадии маводи дастрасшуда. ***Малака ҳосил намояд:*** - ќобилияти дарки мавзуи бањсталаби мубрам ва тавассути ВАО ба љомеа пешнињод кардани он; -ќобилияти бо роњу усулњои гуногун ба даст овардани маълумоти пинњондошта.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Тањќиќоти журналистї њамчун фан Интихоби мавзуи тањќиќоти журналистї Даврањои тањќиќоти журналистї Фарзия дар тањќиќоти журналистї Кор бо сарчашмањои ошкоро ва пўшида Усулњои дастрасї ба сарчашмањо Заминањои њуќуќии тањќиќоти журналистї Љанбањои этикии тањќиќоти журналистї Санљиш, озмоиш ва тањлил Љамъоварї ва коркарди иттилои аввалия Ба низомоварии маълумоти љамъшуда Ташкили заминаи далелњо Пурсиш дар тањќиќоти журналистї Тањќиќотњои журналистии матбуоти тољик Тадќиќоти журналистї дар телевизион Ташхиси њуќуќии тањќиќот
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, тањлили матнњои тањќиќии ВАО
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.10. Журналистика ва љомеаи иттилоотї

Тавсифи мухтасари фан	**Журналистика ва љомеаи иттилоотї** илмест, ки мохият ва наќши иттилоот дар љомеаи муосир, раванди тањаввули пахши иттилоот, навъњои иттилоот, хусусияти иттилооти журналистї, роњу усулњои пахши иттилоот тавассути ВАО ва сомонањои интернетиро меомўзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- моњияти иттилоот ва зарурати онро дар фазои иттилоотї дарк мекунад; - наќши иттилоотро дар љомеаи муосир муайян мекунад; -дар раванди дастрасї, коркард, табодул ва пахши иттилоъ ширкат меварзад; -ба фазои маљозии иттилоърасонї ошно аст.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - ќонунмандињои ташаккули љомеаи иттилоотї; - навъњои иттилоот, хусусияти иттилооти журналистї; - роњу усулњои дастрасї, коркард, табодул ва пахши иттилоот; - техника ва технологияи пахши иттилоот; - наќши ВАО дар ташкили иртиботи оммавї. ***Тавонад:*** - дарки ќонунмандињои љомеаи иттилоотї; - фарќи навъњои иттилоот ва иттилооти журналистї; - истифодаи роњу усулњои дастрасї, коркард, табодул ва пахши иттилоот; - истифоади самараноки техника ва технология дар тањия ва пахши иттилоот; ***Малака њосил намояд:*** - малакаи ба таври фаврї дарёфт, коркард ва пахши иттилоот; - малакаи кор бо техника ва технологияи иртиботї;
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Муќаддимаи фан Љомеаи иттилоотї ва моњияти он Омилњои ташаккули љомеаи иттилоотї Наќши журналистика дар ташаккули љомеаи иттилоотї Иттилооти журналистї ва навъњои он Заминаи техникии ҷомеаиттилоотӣ ВАО-и муосир ва шаклњои иртибот Интернет ва ҷомеаишабакавӣ
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоњї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.11. Наќди ВАО (Медиакритика)

Тавсифи мухтасари фан	**Наќди ВАО (Медиакритика)** моњияти наќд, навъњои он, омилњои пайдоиш, ташаккул ва инкишофи наќди публитсистї, хусусияти умумї ва хоссаи он бо дигар анвои наќд, роњу усулњои тањлили маводи ВАО ва жанрњои наќди публитсистиро меомўзад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ба назария ва амалияи наќди публитситї ошно аст; -ба тањлили њар гуна маводи публитсистї, ки дар ВАО ва сомонањои интернетї ба табъ расидааст, ќодир аст; - қобилияти таҳлилу баррасї ва тањияи андешањои интиќодиро дар жанрњои гуногуни наќди публитситї доро мебошад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - асосњои назарии наќди публитситї; - заминањои пайдоиш, ташаккул ва инкишофи наќди публитситї; - принсип ва вижагињои тањлили матни журналистї; -меъёрњои ахлоќи касбї њангоми муайян кардани њусну ќубњи асарњои публитсистї ва маводи ВАО; - вижагињои жанрњои наќди публитсистї. ***Тавонад:*** **-** шарњи љанбањои назарии наќди публитситї; - тањлилу баррасии заминањои пайдоиш, ташаккул ва инкишофи наќди публитситї; - риояи принсип ва вижагињои тањлили матни журналистї; -риояи меъёрњои ахлоќи касбї њангоми муайян кардани њусну ќубњи асарњои публитсистї ва маводи ВАО;

	- истифодаи вижагиҳои жанрҳои наќди публитсистї ҳангоми наќди маводи ВАО; -таҳлил ва арзёбии маводи ВАО. ***Малака ҳосил намояд:*** -маҳорати таҳлилу арзёбии маводи ВАО-и гуногун; -ќобилияти ташкили баҳс ва ҳамоишҳои мубоҳисавї; -малакаи ширкат дар баҳсҳои матбуотии марбут ба ҳусну ќубҳи ВАО.
Номгўи боб/мавзўъҳои фан	Маќсад ва вазифаҳои фан Накди адабї ва публитсистї ҳамчун зуҳуроти иҷтимої Пайдоиш ва ташаккули наќд дар матбуоти даврї 2 2 Табиати публитсистиву илмии наќд 2 Наќди адиб ва мунаќќид 2 2 Омилҳои объективї ва субъективї дар фаъолияти интиќодї 2 Ягонагии шакл ва мазмун 2 2 Жанрҳои наќди адабї ва публитсистї 2 Таќриз ва хусусияти он 2 2 Маќолаи танќидї ва анвои он 2 2 Портрети эҷодї ва хусусияти он Вазъи наќди ВАО дар замони муосир 2 2
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, таҳлили маоди ВАО.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (шифоҳї, амалї, хаттї, тестӣ)

2.2.12. Фазо ва амнияти иттилоотї

Тавсифи мухтасари фан	**Фазо ва амнияти иттилоотї** донишҳои назариявию амалиро доир ба шинохти фазои иттилоотї, амнияти иттилоотї, омилҳои пайдоиш ва ташаккули амнияти иттилоотї, наќши ВАО дар амнияти иттилооти кишварҳо дар бар мегирад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ба ҳолати фазои иттилоотї ва зарурати таъмини амнияти он шинос аст; -ба таҳлил, ќиёс ва ташхиси фазои иттилооти кишвар ќодир аст; - барои таҳлил ва баррасии вазъи амнияти иттилоотии кишвар омода аст.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - мазмун ва моҳияти фазо ва амнияти иттилоотї; - консепсияи амнияти иттилоотї; - фазо ва амнияти иттилотї дар раванди ташаккули ҷомеаи шаҳрвандї; - фазои иҷтимоиву сиёсї ва наќши ВАО дар ташаккули он; - зарурати ҳифзи амнияти иттилотии кишвар. ***Тавонад:*** - шарҳу тавзеҳ ва ташхиси фазо ва амнияти иттилоотї; - дарки моҳияти аслии маводи дар фазои иттилоотї паҳншуда; - таҳлили маводи ВАО-и гуногун, сомонаҳои интернетї ва мавќеи онҳо; - ба таври фаврї ташкил ва таҳияи вокуниш ба маводи ғаразомез. ***Малака ҳосил намояд:*** - ќобилияти таҳлилу арзёбии фазо ва амнияти иттилоотии кишвар; - ќобилияти таҳияи вокуниши мантиќї ва бодалел.
Номгўи боб/мавзўъҳои фан	Маќсад ва вазифаҳои фан. Консепсияи амнияти иттилоотии Тоҷикистон Фазо ва амнияти иттилоотї дар раванди ҷаҳонишавї Фазои иттилоотии Тоҷикистон Наќши ВАО дар фазои иттилоотї ВАО ва аминияти иттилоотї Иттилоъ ва маърифати он дар фазои иттилоотї Идеологияҳо ва шаклгирии фазои иттилоотї Таҳрифи факт ва ҳодиса дар иттилоот Усулҳои муборизаҳои иттилоотї Интернет ва муборизаҳои иттилоотї Шабакаҳои иҷтимоїва амнияти иттилоотї Роҳҳои таъсир ба аудитория
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Воситаи таълимї, компютер, проектор, слайд, тахтаи электронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи	Имтиҳон (шифоҳї, амалї, хаттї, тестӣ)

ниҳоии таълими фан	

3. БАХШИ ФАНЊОИ ИНТИХОБЇ

3.1. МОДУЛИ ФАНЊОИ ИНТИХОБИИ БАХШИ ЗАМИНАВЇ

3.1.1. Этика ва эстетика

Тавсифи мухтасари фан	**Этика ва эстетика-** фанни таълимии этика ва эстетика (ахлоќ ва зебоишиносї) дар наќшањои таълимии ихтисосњои ѓайрифалсафї маќоми фанни интихобиро касб карда, дар ташаккулёбии донишљў њамчун мутахассиси баландихтисос мавќеи яке аз фанњои асосї (базавї)-ро ишѓол намудааст. Њангоми тадриси он маълумот дар бораи одобу рафтор, муошират ва зебогї, категорияњои илми ахлоќ ва таълимотњои ахлоќию зебоишиносии мутафаккирони тољику форс пешкаш карда мешаванд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- дар бораи мохияти этика ва эстетика, предмети омузиши онхо, максаду вазифахо, дар бораи категорияхои асосии ахлокӣ ва эстетики тасаввурот дошта бошанд; - марҳилаҳоиташаккулиахлоқуэстетикародонанд; мафҳумҳовапринсипҳоибунёдие, ки асоси мафҳумҳоиахлоқиюэстетикироташкилмедиҳанд; проблемахоимархалаихозираиинкишофиэтикаваэстетика; - дониши гирифтаашро дар њалли масъалањои шахсї, касбї ва иљтимої истифода бурда тавонад.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад:*** - баланд бардоштан ва такмил додани сатњи маърифати ахлокї ва эстетикии донишљўён; - инкишоф додани донишхои назарии донишчуён оиди амалия ва назарияи ахлоќї ва зебоишиносї; -омўзонидани таърихи рушди афкори ахлокї ва эстетикї аз ањди ќадим то замони муосир; -аз худ намудан ва ба танзим даровардани тарбияи ахлоќии донишљуён; -инкишоф додани дараљаи маърифати ахлоќї ва дарки зебоипарастии донишљў. ***Тавонад:*** - мазмуни ахлоқиинамудҳоигуногунифаъолиятикасбиионҳоромуайяннамояд; -талаботи ахлокиро нисбат ба фаъолият дар соњањои гуногун нишон дињад; - меъёру талаботи одоби расмиро софдилона риоя намояд; - ба шароит ва омилхои деформацияи касбї ва ахлоќи муќобил гузоштан; ***Аз худ намояд:*** - маҳоратимарбутбаиҷроивазифаиахлоқӣвахизматӣ, бомушаххасот этикаи касбии коркунон дар фаъолияти гуногун, бо процессхо муошırати иҷтимойвакоридастаҷамъӣ. - малакаҳоимуоширатибайнишахсӣ, усулҳоикасбӣ, азҷумла муошırати тиҷорӣ. - маҳоратикасбӣваҷаҳонбиниивасеъ. - маҳоратиинъикосиинтиқодӣвахудбаҳодиҳӣ.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	Этика њамчун илм. Мавзўи бањси илми ахлоќ Категорияњои илми ахлоќ Озодї ва масъулияти ахлокии шахс Масоили ахлоќї дар фалсафаи Юнони бостон Масоили ахлоќї дар афкори фалсафї- динї ва фарњангии Њинду Чини ќадим Таълимоти ахлоќї дар Эрони бостон Адёни Сомї (яњудия, масењият, ислом) ва масоили ахлоќї Таълимотњои ахлоќии асримиёнагии мутафаккирони форс- тољик Пешбинињои илмї ва мушкилоти ахлоќии асри XX- XXI. Намудњои њунар Образи бадеї шакли тафаккури бадеї Баррасии масоили эстетикї дар адабиёт ва санъати асрњои XX - XXI
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаиэлектронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

3.1.3. Мудофиаи шањрвандї

Тавсифи мухтасари фан	**Мудофиаи шаҳрвандӣ**-илмест, кибадонишҷӯёнсанадњоимеъёрї-њуќуќииЉумњурииТољикистоноидбањолатњоифавќулоддавамудофиаигражданї, асосњоиташкиличорабинињоињифзиањолїазњолатњоифавќулоддаидороихусусиятитабиїватехногенї, ҳолатњоифавќулоддаи дорои хусусияти табиї ва техногение, ки дар њудуди Љумњурии Тољикистон имкони рўх доданро доранд, офатњои табиї ва њифзи ањолї аз онњо (заминларза, сел, ярч, тармафарої ва обхезї, маълумоти умумї оид ба моддањои сахттаъсири зањролудкунанда ва

	истифодаи онњо дар иншоотњои иќтисодї ва хатарњои нав вобаста ба амалњои террористиро меомўзонад.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор
Забони таълим	тоҷикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, ки дар донишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур ташаккул бояд ёбанд	- ташкил ва идоракунии ќувва ва воситањои пешгирї ва рафъи њолатњои фавќулодда; - наќш ва вазифањои мудофиаи гражданї дар замони муосир; - роњбарї ва идоракунии мудофиаи гражданї.
Натиҷаҳои таълиме, ки аз тадриси фан ба даст меоянд	Донишҷӯе, кифаннимазкурроазхудкардааст, бояд: ***Донад:*** - санадњои меъёрї-њуќуќии Љумњурии Тољикистон оид ба њолатњои фавќулодда ва мудофиаи гражданї; - асосњои ташкили чорабинињои њифзи ањолї аз њолатњои фавќулоддаи дорои хусусияти табиї ва техногенї; - вазифањои онњо њангоми рух додани њолатњои фавќулодда; - ташкили тайёрї, омўзиши ањолї ва бањисобгирии нирўњои ѓайриҳарбии мудофиаи гражданї оид ба њолатњои фавќулодда ва мудофиаи гражданї; - ҳолатњои фавќулоддаи дорои хусусияти табиї ва техногение, ки дар њудуди Љумњурии Тољикистон имкони рўх доданро доранд. ***Тавонад:*** - чорабинињои асосї оид ба устуворгардонии иншоотњои иќтисодї дар давраи љанг; - хадамотњои мудофиаи гражданї маълумоти умумї оид ба воситањои имрузаи зарбазан; - њифзи ањолї аз офатњои табиї (заминларза, сел, ярч, тармафарої ва обхезї; - роњбарї ва идоракунии мудофиаи гражданї; - истифодаи моддањои сахттаъсири заҳролудкунанда дар иншоотњои иќтисодї ва хатарњои нав вобаста ба амалњои террористӣ. ***Аз худ намояд:*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқотиназариявӣватаҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёнихудҳамкорӣкарданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳои фан	- муқаддимаифанвамафҳумҳоиасосӣ - санадњои меъёрї-њуќуќии Љумњурии Тољикистон оид ба њолатњои фавќулодда ва мудофиаи гражданї; - асосњои ташкили чорабинињои њифзи ањолї аз њолатњои фавќулоддаи дорои хусусияти табиї ва техногенї; - вазифањои онњо њангоми рух додани њолатњои фавќулодда; - ташкили тайёрї, омўзиши ањолї ва бањисобгирии нирўњои ѓайриҳарбии мудофиаи гражданї оид ба њолатњои фавќулодда ва мудофиаи гражданї; - ҳолатњои фавќулоддаи дорои хусусияти табиї ва техногение, ки дар њудуди Љумњурии Тољикистон имкони рўх доданро доранд; - чорабинињои асосї оид ба устуворгардонии иншоотњои иќтисодї дар давраи љанг; - хадамотњои мудофиаи гражданї маълумоти умумї оид ба воситањои имрузаи зарбазан; - њифзи ањолї аз офатњои табиї (заминларза, сел, ярч, тармафарої ва обхезї; - роњбарї ва идоракунии мудофиаи гражданї; - истифодаи моддањои сахттаъсири заҳролудкунанда дар иншоотњои иќтисодї ва хатарњои нав вобаста ба амалњои террористӣ.
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Компютери фардӣ, проектор, тахтаиэлектронӣ
Шаклҳои назорати ҷорӣ	Супоришҳои тестӣ, суҳбати инфиродӣ, ҳалли мисолу масъалаҳо.
Шакли арзебии натиҷаи ниҳоии таълими фан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

3.1.4. Консепсияњои табиатшиносии муосир

Тавсифи мухтасари фан	Маќсади фанниконсепсияњои табиатшиносии муосиршиносої ба принсипњои асосї ва њолати кунунии рушди илмњои табиї мебошад, ки барои ташаккули тасаввурот дар бораи олам, мавќеи шахс дар он ва дарк кардани мушкилоти рушди љомеа кўмак менамояд.
Намуди машғулиятҳо	лексионӣ, амалӣ, озмоишӣ, кори мустақилонаидонишҷӯ бо роҳбариомӯзгор
Забони таълим	тољикӣ, русӣ
Салоҳиятҳое, кидардонишҷӯ зимни азхуднамоии фанни мазкур бояд ташаккул ёбанд	- дарки ќонунњои табиат ва зуњуроти онњо дар равандњои гуногун; -дарки манзараи илмиии олам ва дар асоси он пайдо кардани малакаи маънидоди илмии њодисаю воќеањои олами атроф.

Натичаҳоитаълиме, киазтадрисифанбадастмеоянд	Донишҷӯе, ки фанни мазкурро аз худ кардааст, бояд: ***Донад*** -марҳилаҳоитаърихиииинкишофиилмњои табиатшиносиро; -мафњум ва вазифаи илмро дар љамъият; - мазмуни асосии назарияњои илмї ва мафњумњои бунёдиро; - манзараи илмиии оламро; - дастовард ва натиљањои илми муосирро; ***Тавонад*** - Манзараи илмии оламро дониста донишњои илмиро аз гайриилмї фарќ карда; - дар амал татбиқнамудани донишҳоигирифташуда; - хусусиятхои ин ё он донишњои илмї, таъсири онро ба инкишофи љамъият дарк; - гузаронидани мубоҳисаҳооидбамасъалаҳоитабиатшиносиро; -ҷустуҷӯ, ҷамъоварӣ, ба низом даровардан ва истифодаи иттилоот оид ба табиатшиносиро иљро карда. - методологияи омӯзиши табиатшиносиро истифода бурда; ***Аз худ намояд*** - малакаи таҳлилнамоиро; - малакаи таҳқиқотиназариявӣ ва таҷрибавиро; - малакаи бо ҳамтоёнихудҳамкорӣ карданро.
Номгӯи боб/мавзӯъҳоифан	Муқаддимаифан: Маданияти илмию табиї ва гуманитарї; методњои илмї; таърихи табиатшиносї; марњалањои асосии рушди илмњои табиатшиносї; консепсияњои корпускулавї ва континуалии тавсифи табиат; ботартибї ва бетартибї дар табиат; хаос; микро-, макро- ва мегаолам; фазо; ваќт; Ќонунњои баќо; таъсироти мутаќобил; кутоњтаъсирї, дуртаъсирї; њолат; принсипњои суперпозитсия, номуайянї, мукаммалї, ќонунњои динамикї ва статистикї дар табиат; ќонуни баќои энергия дар равандњои макроскопї; принсипи афзоиши энтропия; равандњои химиявї, ќобиляти реаксионии моддањо; сохти дохилї ва таърихи ташаккули геологии Замин; консепсияњои муосири ташаккули ќишрњои геосферї; литосфера њамчун асоси абиотии њаёт; функсияњои экологии литосфера: захиравї, термодинамикї, геофизико-геохимиявї; ќишри географии Замин; хусусиятњои савияи биологии ташкили материя; принсипњои эволютсия, аз нав ба вуљудої ва ташаккули системањои зинда; гуногуншаклии организмњои зинда- асоси муташаккилї ва устувории биосфера; генетика ва эволютсия; одам: физиология, саломатї, эмотсия, эљодиёт, коршоямї; биоэтика, одам, биосфера ва циклњои ќайњонї: ноосфера, барнагардандагии ваќт, муташшакилї дар табиати зинда ва ѓайризинда; принсипи эволютсионизми универсалї; роњ ба тамаддуни ягона;
Васоити таълимӣ ва таъминоти техникии фан	Дастурҳоитаълимиюметодӣ, компютери фардӣ, проектор, тахтаи электронӣ.
Шаклҳоиназоратиҷорӣ	Супоришҳоитестӣ, суҳбатиинфиродӣ, ҳаллимисолумасъалаҳо.
Шакли арзёбии натиҷаи ниҳоиитаълимифан	Имтиҳон (тестӣ комютерӣ)

3.2. МОДУЛИ ФАНЊОИ ИНТИХОБИИ БАХШИ ФАНЊОИ УМУМИКАСБЇ

3.3. МОДУЛИ ФАНЊОИ ИНТИХОБИИ БАХШИ ФАНЊОИ ТАХАССУСЇ